

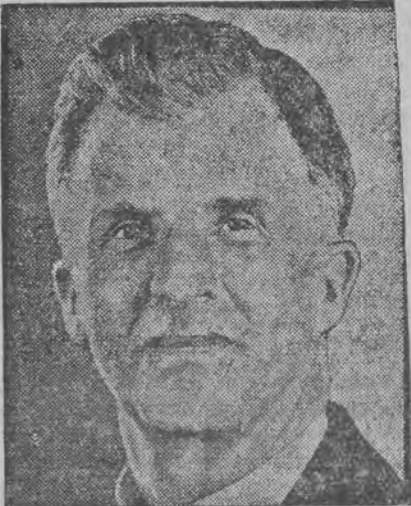
דיינמ פאקספאליאט

№ 298 | Łódź, Czwartek 24 grudnia 1931 r. | ניינסער יאהרגאנג | לאדו. דאנערשטאג, י"ד טבת תרצ"ב | № 298
אדרס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדו. פעטריקאווער 21, טעל. 224-71. — 224-71. Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71.

סאוריעטיש-דייטשישע אונטער האנדלונגען

זענען פערענדיגט און דייטשלאנד זאל האבען בעשטעלט 200.000 טאן תבואה

דייטשע פון אויסטראלישען
פרעמיער-מיניסטער סקולין

אמעריקא-רייזע פון ד"ר נחום גאלדמאן

בערלין, (י"ט"א) ווי י"ט"א דערווייט זיך וועט ד"ר נחום גאלדמאן סוף דעצעמבער אפפארן רען קיין אמעריקע, וואו ער וועט צוזאמענא-ביי-טען מיטן פרעזידענט פון דער יידישער אגענץ, נחום סאקאלאו אין דער קרן-היסוד-קאמפאניע.

Dr. A. MINC
med.
אויגען-קראנקהייטען
זאואדוקא 9, טעל. 245-98
נעהמט ען פון 1-2 נאכט און פון 7-8 אונטער

מאשיי-מצות
ווערט בעפאקען אלע טאג 5 ייטש און דינט, ווי אויך מצה-משהל אייער-פערפאל
אין סוכה-ה' לויט קארלספאדער סיסטעם
מיר עמספיהלען צו יעדער צייט אינווערע נאכ-צו-קאנטע און פרייטשע נעפיהלען פון אינווער
איבעראל-טעווייטשער צוהעררייט
נ. וויינבערג
38 פיעטריקאווער 38
טעל. 143-82 :-
בעמ: די פרייזען זענען בעדייטענער רעדוצירט.

די פראצעסען אין ווילנא
פרייגעטפאכען 3 ווילנער יודען

אלע דריי זענען בעפרייט געווארען.
ביזן פראצעס זענען זיי געוועזען ארעסטירט.
דעם 4. יאנואר וועט פארוואנדעלט א פראצעס
פון 4 פאלאקען, וועלכע ווערען בעשולדיגט אין
האקען שויערען און שלאגן יודען.

א שווערע באהן-האטאסטראפע נעבען לאנדאן.
ווערע האט פאסירט צוליבן געדיכטען נעבעל

הרוב געווארען די וואטיקהאז-ביבליאטעק
שרעהליכע האטאסטראפע, בעת וועלכער עס זענען אומגענומען א פראפעסאר און 2 ארבייטער

דער און סוכה-דיין, צווישען וועלכע עס געפינט זיך
לעהטעט א בריק צום פויסטע לעג דעם דריטען.
דערווייטער זיך ווענען דער קאטאסטראפע
אין דער פויסטע יתקף אומגענומען אין בעלזער-ער.
ביי דעם שייך פון רעפליעטאציען אין מען
צוגעטראטען צו אפריימען די חורבות.
די קאטאסטראפע האט געמאכט א שטערען
איינדרוק אין גאנץ לויט.

א גרויסער המון שטייט נעבען די חורבות, פון
אונטער וועלכע מען האט שוין ארויסגענומען א
דער-הרג'ענען, דעם פראפעסאר מאריא וואסאטא.
2 דער-הרג'ענען און 3 פערזאנלעכע ארבייטער.
וויפיל עס בעשטעמט דער הויז איז דערווייט
גייט צו בערעכענען.
נאך א טייל פון די פולשענדיג צוהיבענע
20.000 ביכער וועט קאנען פערבייטען יעדען דורך
דעבליקאציען.

בערלין, 23 (פאט) לויט פרעסע-מערלונגען
זענען נעכטען אין אונטער פינאליזירט געווארען די
סאוריעטיש-דייטשישע ווייטשפאליכע אונטער-האנד-
לונגען, וואס זענען זינט עטליכע וואכען געפיהרט
געווארען אין בערלין.
היינט נאך דער פערענדיגט ווערען א
געמיינזאמע קאמיונקאט ווענען דעם רעזולטאט
פון די אונטער-האנדלונגען.
צ. א. האט געזאגט זיין צווייטער-רעכט די פראגע
פון פערשטארקטען תבואה-האטאסטראפע פון סאוריע-
רעסלאנד קיין דייטשלאנד.
די דייטשע רעגירונג זאל האבען בעשטעלט
ביי די סאוריעטען אגערע 200 טויזענד טאן קארן-
מעהל.

אויפגעהאנגען מיט טאג
שפעטער

ווילנע, 23 (טעלעפאניש פון אונטער קא-
רעספאנדענט). אין בראצלאו, נעבען ווילנע, האט
מען היינט אויסגעהאנגען צוויי פערזאנען, וועלכע
זענען דורכ'ן שטאנד-גערייכט פער'מאשט געווארען
אפאר א מארד.
די האבען געזאגט אויפגעהאנגען ווערען נעכ-
טען, אבער צוויי דער תליון האט זיך פערשפער-
טיגט, האבען זיי געלעבט נאך א טאג.

אנפאלען אויף שפיין - געוועל-
בער אין בערלין

בערלין, 23 (פאט) נעכטען אין אונטער
זענען דא ווידער אין פערשידענע טיילען פון דער
שטאט געמאכט געווארען אנפאלען אויף שפיין-
געוועלבער.
די אנפאלען איז געלונגען צו ענטלויפען
איינער די פאליציי איז אונגעקומען.
אין 2 פאלען איז געקומען צו שיערייזען.

Dr. med. Kaltrecht
ספעצ. ארצט סאר הויט
און געשלעכטס-קראנקען,
נעהמט א פון 8-9.30 פרייז
פון 1-2 נאכטיאג און פון
6 ביי 9 אה-נא.
זונטאג פון 9 ביי 1 נאכטיאג.
פיעטריקאווער 10
טעל. 245-21.
סאר אונגעמיטעלטע
לעכטיגאנע פרייזען.

בעקאנטמאכונג
דערמיט מאך איך בעקאנט דעם געהערטען
פאליקיס, און פון 15-טען דעצעמבער ד. י. האב
איך ערשטענט אונטערשטעלענע און עלעגאנטען
הערען-און-דאמען
פרייז-סאלאן זשעראמסיעגא 28
וואס ווערט אנגעהערט פון ערשטקלאסען פאכמאנער. עס-הייט ענדיג ווי דער
געקווער קונדשאפט, פערבליב איך מיט אכטונג **א. ארנשטיין**,
בעמ: צוליבן קרויס צוגענליכע פרייזען. אויסגעצייכענטער מאניקיר.

צו דער יידישער בעפעלערונג אין לאדו!
נאך פיל מיה איז דעם ועד הרבנים אין דעם וועד הבשרות ביי דער יידישער קהלה
געלונגען ב"ה צוריקצושטעלען די ארגונג און די השגחה איבער די עניני בשרות פון
באלימער שוכט-הויז. מיר זענען דעריבער מוידע, אז מען לעז שוין ווייטער נוצן
פרייז פון דעם דאזיגען שוכט-הויז בלי שום חשש ווא-פומ.
די יידישע בעפעלערונג מוז אבער שטרענג אכטונג געבען אויפ'ן איסור פון בשר
חזק, וואס איז חל איין אויפ'ן פלייש פון כאינער שחיטה. אפילו די פליים, וואס ווערען
בענוצט צו בשר-חזק, ד. ה. סיי פון כאינער, סיי פון אנדערע ערטער, פערלאנגט
אונטער דינגט הכשר.
מיר ווארענען נאכמאל די יידישע בעפעלערונג און די חסידים נישט צו
נוצען קיין שום אידער פלייש, נאר פון די לאדער שוכט-הויזער
וואסמוע ינסט וואו ערליי ברכת טוב. בעמ'ערק: אין דער יאטקע, וואו מ'וועט געפונען
בשר-חזק וועט מען אסר'ן די יאטקע.
ועד הרבנים ביי דער יוד. קהלה אין לאדו:
צבי פישעהא
שלמה יאמבאוויטש
אהרן בארנשטיין
הערציל הארצשטארק
משה ווייס
שמואל סנאפא
אברהם מרדכי סילמאן
זעליג ראזענשטיין
ישראל פרידער
לייבוש ראזענבערג
מרדכי ניסן מרול
משה מנחם סענאל
משה דוד דאמב
יוסף פיינער
לייבוש ווייכעלפיש
אלי פליישהאמער

אמעריקאנער סענאט דאטיפירט דעם מאראטאריום פון פרעזידענט הובער

אפיסינשער בעזוך אין בערלין

צו אזעלכע יודען האבן מיר אכטונג...

געשפרעך פון פיהרער פון דער היטלער-דעלעגאציע אין רומעניע

מיט'ן אונטערשטאטס-סעקרעטאר פאר מינדערהייטס-ענינים

בען זי פאדערן די אויסהאלטונג פון שטאט. זי האבען גישט קיין פונדז משפיע צו זיין אויף דער קולטור פון אנדערע מינדערהייטען. זי ווילען זיך גישט אסימילירען און פאדערן בלויז, צו מען זאל זי צולאזען צו בעשעלונג אין דער אלגעמיינער קולטור פון לאנד און אין שטאטס-לעבען אין די ראהמען פון די פירגערליכע רעכט פון א מינדערהייט.

דערויף זאל קארל מאָן האבען בעמערקט, צו ער, פונקט ווי אלע נאציאנאליסטישע אידן דייטשלאנד, רעספעקטירט יודען פון אזא אייגענע שטעלונג און ציהט פאר זי דעם הויז. דער נאציאנאליסטישער איד פיהרט גישט קיין קאמף געגען יודען פון דעם מין.

בוקארעסט, (יט"א) דער פיהרער פון דער דייטשער נאציאנאליסטישער סטודענטען-מיטשען דעמאנשטראציעס אין סיר דעלעגאציע, וואס האט זיך בעשליסן אין אנטשער פון קארל מאָן האט געהאט א געשפרעך מיט דעם רומענישען אונטערשטאטס-סעקרעטאר פאר מינדערהייטען-ענינים, ד"ר רודאלף בראנדזש. בעת'ן געשפרעך האט מאָן אנגעפירט דעם וויצע-מיניסטער וועגן דער האלטונג און לאגע פון די דייטשן גישט יודען. דערויף האט ד"ר בראנדזש געענטפערט:

די רומענישע יודען ווערן נאציאנאל געוואלט. זיי האבען זייער אייגענע קולטור, בעזונדער אייגענע צייטונגען און אנאליגעסעס שול-וועגן, פאר וועל-

וואס שיינט אן 28 (פאסט) בעת דער נאכט יידען, האט דער סענאט אפגעווארפן די אויספיר-סענאט צו דער רעזאליציע פונדז דעם מאראטאריום, און וואס פאדערט א רעוויזיע פון ווערסאילער טראקטאט.

די בעראטונגען פונדז "קאנגרעס וועגן אפ-געלעגט ווערען ביזן 4 יאנואר.

ייד גענומען דאס לעבן זעהט חזמת חושד זיין זי איז א גנבה

ווארשא, 23 (טעלעגראפ) פון אינזער קארעספאנדענט) אויף נאווהורדזק 38 און אראפ-געשיקטען פון 3-סטן שטאק עלקא מאנהיים, 21 יאָהר א"ט. זי גאט.

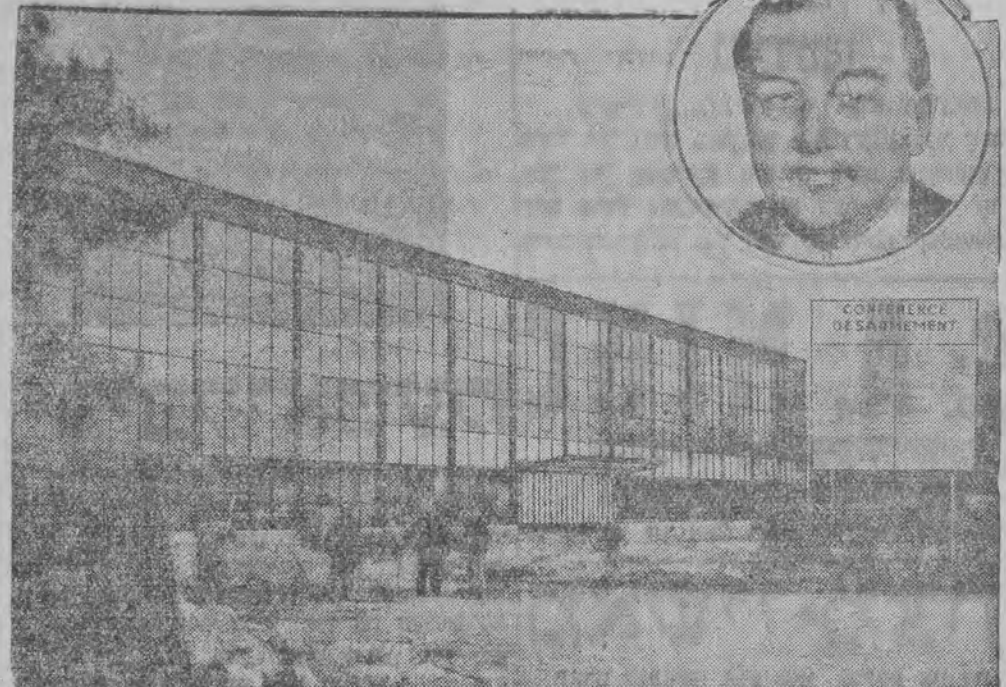
א מעשה מיט א מאמע-א-מיהמע

א טאכטער מיט אפיציעלע געזונטהייט נאמען, אויף מיט א וואנדעל - א מאכער...

אין ארענטינג, אין לאפאטע האט זיך פריינדלעך געפונען א "היוועל", און בעשלאסן די טאכטער אריבערגעצעהען צו זיך, אלס שטיצע אין געשעפט... אויף זי הייסט מיט דער נא-מילדע האדעס, און די טאכטער, האט זי גערעכנט הייסט נאך קארמאן, האט זי אויסגעוואלט אין ארגענטינע אזא מין יודען מיט'ן נאמען קארמאן, וועלכער האט פאר דער טאכטער איהרער אויס-געשיקט אויספאדערונג פאפירען.

ווארשא, 28 (טעלעגראפ) אויף גענשט 32 וואוינט א יוד, א סוחר, א געוויסער שמואל קארמאן, האט דער יוד געהאט א טאכטער מיט'ן נאמען פריינדלעך, וועלכע האט מיט א צייט צוריק חתונה געהאט מיט א געוויסען האדעס. מיט אבי-צור 4 יאָהר צוריק האט זיך פריינדלעך האדעס גע'נט מיט איהר כאן און איז אוועקגעפארוען קיין ארגענטינע, איבערלאזנדיג אין ווארשא איהר 15-יאָהריגע טאכטער לאה.

הכנות צי דער ענטוואפנונגס-קאנפערענץ

די ארבייטען ביים ספעציעלען בנין פאר דער קאנפערענץ

דער אפיסינשער געזאנדטער אין פאריז בע-זשעראנד סעלעקטא אנדראו איז אנגעקומען קיין בערלין, און איבערגעגעבן דעם פרעזידענט א מתנה פון אפיסינשען קייזער.

געשטארבען דר. עדווארד בראנדעס

א ברודער פון געארט בראנדעס

קאפעהאגן, (פ.ט.א.) אין עלטער פון 84 יאָהר איז דא געשטארבען דער בערייטענער דענישער פאליטיקער און שייטשטעלער דר. עדווארד בראנדעס. א יונגערער ברודער פון געארט בראנדעס. צוואמען מיט געארט בראנדעס האט דער פרייטשטער אויסגעפירט די צייטשריפט "דער 19-טער יאהרהונדערט", וואס איז בשעת געווען דער ארגאן פון דער גייער ליטערארישער שול. דר. בראנדעס איז איינגע-יאהר געווען דע-פוטאט פון דענישען פארלאמענט, וואו ער האט פערטראגטן די דענק-אפאזיציע. אין 1884 האט ער געגרינדעט די גרויסע סאנ-צייטונג, "פאליטיקן", וועלכע ער האט א צייט-לאנג אליין רעדאגירט. אין 2 מינוטע-ערוואנט 1909-10 און 1913-20 איז דער פערשטארבענער געווען פינאנס-מיניסטער. דר. בראנדעס איז געווען דער אויטאָר פון אייניגע דראמע. אין דער יוגענד האט ער זיך פיל בע-שעפטיגט מיט דער העברעאישער ליטעראטור און פערעפנטליכט אייניגע איבערזעצונגען פון העברעאיש אין דעניש.

קלעפסידרעם

צו זעהר ביליגע פרייזען

נעהמט אז די דרוקעריי פון

"נייעם פאלקסבלאט"

די סלעפסידרעם ווערען איז משך פון 1 שעה אויסגעפערמיגט און פונאנדארגעכעלט איבער דער שטאט.

Zarząd Telefonów Łódzkich

P. A. S. T.

podaje do wiadomości, że wkrótce rozpocznie się druk

nowego spisu abonentów na rok 1932,

który obejmie całą Polskę za wyjątkiem Warszawy.

P. T. Abonenci sieci łódzkiej, którzy pragną wprowadzić w dziale alfabetycznym Spisu jakiegokolwiek zmiany, winni zwracać się do Biura Katalogów P. A. S. T. Al. Kościuszko 12 osobiście lub telefonicznie (Nr. tel. 180-08) do d. 10 stycznia 1932 r.

דעפ. מאסשעקס פערטיידיגער

אדוו. רודזשינסקי האט גערעדט וועגען דעם קראקאווער האנגרעס

וואס מאסשעק שטרעבט צו אנארימיטער און פאליטיש-דעמאגאג... אבער צי קאן ער נישט הער צו שטרעבען?

דער דאזיגער מאסשעק איז געווען און איז א וויכטיגער מיטגליד פון פראפעסיאנעל באהן אדרייטער-פערבאנד.

אויפ'ן שטח פון פארלאמענט האט ער אפגעשפילט א מינימאלע ראלע, ווייל אין 10 מינוט נאכ'ן אפגעבן, די שבווע, איז דער סייס אפגעלייגט געווארען. איצט איז מאסשעק מפורסם געווארען אין דער גאנצער וועלט און לענג פון פוילען.

אדוו. רודזשינסקי קריטיקירט נאך דעם בערשולדונגס-אקט, און דערמיט ווערען די היינטיגע געריכטס-פערהאנדלונגען פערענדעט.

דער פראצעס ווערט אפגעלייגט ביז מאנשאג, ווען עס וועלען רעדען ווייטערדיגע אדוואקאטן.

דער-שעצן אדער איבערשאצן די ראלע פון מאסשעק, אבער מאסשעק איז אין אלעמען טעגער נישט געווען, ווייל ער האט געדארפט ערלעדיגען ארבעטס-דיינים.

זענענדיג דעם קאנגרעס, האט ער געזאגט: „צום ווייטערזעהן אין ווארשא! און די דאזיגע ווערטער האט מען אנגענומען פאר דער כוונה צו מאכען א רעוואלוציע.

דא האבען געזאגט ערד 2 צענדליגס: דער ה' קריגער, וועלכער איז בעקאנט פון דעם, וואס אין 1926 האט ער

האנטימירט פילסודסקי'ס אנ'ארטיקל

און דער יונגערמאנשיק פון קראקע. דער יונגערמאנשיק איז געווען אויסער זיך,

גוג. עס זענען איהם בלויז נישט געפאלען געווארען די אויסגעשריינע פונם המון... אבער וואס? האט ער זיך אפשר געוויסט אויף אוואציעס למבד דער רעגירונג? איך ווייס נישט וויפיל יאהר דער הער מאלאשינסקי איז סטארקאטע. ער האט דאך אבער נישט געקאנט פאדערן, אז דער פילסודסקי ווער-קעניגער המון ואל זיך אויספיהרען לוידידיג און א פיסט נישט טון. האט מען געמאכט פערשידענע אויסרופען, און מ'האט געהערט כל'ערליי „גיר-דעיס“... מיט דעם דאזיגען פאקט מוז זיך דער הער מאלאשינסקי רעכענען, און ווייג עגמח בפשען זענען פערשפטיגטע.

רעדנדיג ווייטער ווענען דעם בעשולדיגטען מאסשעק, דערמאנט אדוו. רודזשינסקי די ערד, וועלכעס געוויסען עס האט אפט געמוזט געברעכען ווערען, ווייל זי האבען געמאכט ערד זאגען אין הסכם מיטן בעשולדיגטע-אקט, און נישט בהסכם מיטן אמת.

דער ערשטער טאג פון דער רעוואלוציע - דער האנגרעס איז קראקא האט זיך פערענע-דיגט מיט א... טאנץ-פערוויילונג.

איך וויל נישט - זאגט אדוו. רודזשינסקי גיר פון דאס פון „פונדישן“ אונטערן פארניק פון

יודיש טעאטער אין „פיל הארמאניע“ דירעקטע: ד. צערמייסער און א. בעזמאן.

פאזיטיוו דעצט פארשטעלונגען פון לונדער פילינג מארגן פרייטאג אין שבת און. צימבאליסטס לונצטע פרעמיערע „א ווייב אהז לישון!“

העכסט קאמ. אפערעטע אין 3 אקטן מיט די דעצטע שילדער, קומעטען, דעצטען, טעצטען און טענען מיט רענינג צו דער ה' פט ראל.

שבת. 4 נאכמיטאג א מתנה דעם קאדער סאטע-עולם „רעצט-נעדר“ צום יענענען אלע בילעטען אין פאטור פון די פרשע בוד די לעצטע רייה נ' 1 זל. א בילעט, פאליקא און נאלע-ע-50 גר. דער לעצטער אפערעטע שילדער

„דאס קינד פון דער גאס“ צוהער

דינסטאג, דעם 29. דעצ קומט דאך אין פיל הארמאניע דער 30-יגער נער יוביליי-אונטער פון פיאנער ארטיסט דוד אריעל, וואס גרויס איבעראשונען! עס קומען ספעציעל די בעסטע ארטיסטען פון נאך פוילען.

שוין פרייטאג, דעם 1-טע יאנואר ניו-יאור האבען זיך אז די נאסטשילן פון די בעריהמטע שושנה מאיר לאמפע און לאזאר ארטיסטען סענסאציאנעלע און העכטע עפונדערע פיעטע

„די 10 פון פאוריאה“ צו וועלכער עס ווערט שוין געמאכט גרויס דאפרייטונג בעמ! אין די פיעטע נעמען אנטיל אלע ליבלינגס ארטיסט פון פיל הארמאניע און קאמעראל טעאטער

ווארשא, 28 (טעלעפאניש פון אונזער קא-רעספאנדענט). די היינטיגע פערהאנדלונגען אויפ'ן „פריסקער“ פראצעס זענען פארגעקומען ביי א זעהר קליינעם עולם. משמעות, אז גורם דערצו זען בען געווען 2 זאכען: שרעטענס, וואס עס איז ערב חמא, און צווייטענס, וואס דער ענין איז שוין אביסל אפגעקיהלט...

א פערטעל עלף אינדערפריה האט אנגעהויבן בען צו רעדען דער אדוואקאט רודזשינסקי, דעם מאסשעקס פערטיידיגער:

— איך פערטיידיג דעם דעם. מאסשעק — ער קלערט דער פערטיידיגער, — דער קראקאווער קאנגרעס איז געווען אפגעזעצט און דערלויבטער דורך דער מאכט.

ערב דעם קאנגרעס האבען קורסירט קלאנגען, אז ס'וועלען ארויסטרעטען די לעגאליסטען, און ס'וועט קומען צו צוזאמענשטויסען, אבער דער קראקאווער סטארקאטע, מ'מאלאשינסקי, א מיטגליד פון לעגאליסטען-פערבאנד, האט פערזיכערט די ארגאניזאציע, אז צו דעם וועט נישט קומען. מיט דער לעגאליזאציע פונם קאנגרעס האבען זיך פערנומען מאסשעק און וואנאט: זיי האבען געמאלדען דער מאכט פון דער סטארקאטע, אז זיי רייטען זיך אויף א גרויסען אפלוס פון אג-טיילע-המער אנ'ערד 50.000 מאן.

— צי האט זיך דער מארשאל פילסודסקי דער-שראקען פאר דער דראגונג, אז אויפ'ן קאנגרעס וועלען זוש וויין סופסיג טויענד מאן? ניין. די מאכט האט געוואוסט, אז דאס וועט נישט זיין אן אסאדעמיע למבד דער רעגירונג, נאך א שפאסע דעמאנסטראציע גענען דער רעגירונג.

פאר דעם רודזשינסקי פערלויף פונם קאנגרעס זענען געווען פערזאנליכע מאסשעק און וואנאט, און מ'קאן זיין אין דער היינטיגער גארנישט פאר-ווארען.

דער קאנגרעס האט ארויסגעריסען א פער-אינטער-עסירונג אין גאנצען לאנד. צווישען די אנוועזענדע זענען געווען נישט נאר סימפאטיקער פון „צענטראלע“, איך וועל דא צ. ב. אדוואקאט דעם אויסגערוכטען גענער פון „צענטראלע“, מ'צאט-מאנקי-עווישט. ווייטנדיג אויפ'ן אל-טען פוילישען שטייגער, גאסטפריינדליך, האט דער „צענטראלע“ געזאגט פאר מאנקי-עווישען און פערזיכערט איהם אפילו שוין אין פאל פאר עווענע-טעלע אונזעיעס.

פון דער אנדער זייט, האט מען געטון אלץ בדי צו שטענען די אנקומענדע אין קראקע. מען האט געפאלט, צב"ש דעפערעטע, אז

„וויטאס האט פערראטען“

און דערביי איז שטיקאדע דער פרט, אז די דא-זיגע דעפערעטע זענען צווייגעשטיקט געווארען און-בעצאלטערדיגט...

די קרייז-ערד, מענטשן ערנסטע, ווי פראם קאן, האבען דא ערלערט, אז די אימפאנידערע מאניפעסטאציע פון פאלק האט מארשירט ערנסט. דער סטארקאטע האט געזאגט בעשעטיגן, אז די דעמאנסטראציע איז געווען א רעהיגע. ער האט זיך אפילו לכמהילה, געוואלט פערשטעלען מיט אומליכער געהימניש. ערשט נאך דער בעמערקונג פונם פארזיכער האט ער, זשענירענדיג זיך, גע-זעכען א פאזיטיווען ענטפער פאר דער פערטיידי-

נייע קרעדיטען פון „פונדייש“ פאר די יודישע האפעראטיווען

פרעזידענט פון „פונדייש“, סער לעאנארד קא-עלן.

דער בערנארד קאחן און דער לואי אונגער האבען אפגעגעבן אויספיהרליכע בעריכטען וועגען דער ארבייט פון „פונדייש“ און וועגען דער לעגע פון יודען אין די לעזער פון מורחא-איראפע. אויפ'ן יסוד פון די דאזיגע בעריכטען האט דער ראט פון „פונדייש“ בעשלאסען ערשטלעך נייע קרעדיטען די יודישע קאאפעראטיווע הלואה-קאסעס אין איר ביגע לענדער. דער ראט האט אויך אנגענומען בערשלאסען אין א רייה אנדערע לויפענדע אנוועלעגע-הייטען. צום ראט פון דער „פונדייש“ זענען קאפא-סירט געווארען אייניגע נייע מיטגלידער.

דעם בעסטען עקוואמען אין קעניסבערג

האט בעלייגט א יודישער סטודענט פון פוילען

קעניסבערג, (יט'א). אין דער היגער חובשולע פאר ווייטשאפט און סאציאלע וויסענ-שאפטען האט זיך בעת די לעצטע מלוכה-שע עקווא-מענס צווישען די קאנדידאטען, וועלכע זענען צוגע-לאזט געווארען צו די עקוואמענס אויפ'ן סמך פון זייערע וויסענשאפטליכע ארבייטען, אויך נעפונען דער יודישער סטודענט חיים פוילנער, פון קליינעם פוילישען שטעטל קאוואל.

דער יונגער יודישער ווייטשאפטלער האט בערלייגט דעם בעסטען עקוואמען פון אלע 54 קאנדי-דאטען. וויין וויסענשאפטליך ווערן ווענען, די וואל-פראדוקציע און וואל-בעשאפונג אין סאנאיעט-רוס-לאנד. איז אנערקענט געווארען דורכ'ן רעקטאר פראם. ראנאווסקי פאר זעהר געלונגען און ווער-פול.

די שרפה אין ארמען שראם אין שמונגארט

געוואלדיגע פייער-כוואליעס שלאגען פון דאך פון אלטען שלאס. — די רעטונגס-אקציע ביים לעשען די גרויסע שרפה. דער שאדען ווערט געשאצט אויף 5 מיליאן מארה. פיל זאכען פון היסטארישע ווערט זענען פערניכטעט געווארען

בערלין, 28 (פאט) מען איז מוריע פון שמונגארט, אז נאכ'ען אין צווענר איז אויך אום-געקומען אין די שלאמען דער צוון-מערב'דיגער שרפה פון אלטען שלאס. די סכנה, אז דאס פייער וועט זיך אויך אריבערווארפען אויף דעם דרום-לייגעל, איז וועלכען עס געפינען זיך די בעריהמטע קייס-זאמלינגען, איז געלונגען אויסצומיידען.

בערלין, 28 (ספ. טעל.) אויפ'ן ארט פון דעם אור-אלטען שלאס אין שמונגארט זענען געבליבען בלויז חורבות. די סטאטיסטיק פון די קרבות איז א שרעקליכע: 4 דער'הרג'עטע פייערלעשער, 8 גוסס'ע אין שפיטאל, 44 פערגיטעטע, 6 — מיט אויסגעברענטע אויגען...

פון פאליטישער טעמפליט

דער ענדעקישער פראיעקט דרשט נישט אן
דורען מיטן באפען, אין איהם קרעט זיך גאר ווע-
גן דער קריסטליכער און נישט-קריסטליכער בע-
פעלקערונג, אפערעט אים דאך א ציביליזירטע גא-
סעטע, און מען קאן דא מיינען עמיצען אונזער
הוי דער יידן, אבער גלייכצייטיג אין דער פראיעקט א
פארוואקסענע בעפען דא גענערע מינדערהייטען, וואס
לעבען אין פוילען, ווייל פונקט אזוי ווי מען פא-
רשט בערעכענענע פאר דער יידען, וועט דער פראיעקט-
דיינע ענדעציע מארגען קאנען פארבען פערשפרייטע
איהרע ענדערענען אזוי אויף דא פארשטעלער פון
אונזערע מינדערהייטען, דאס הייסט ווארפען א בייעם
פאקעל אראפ פון דער עלעמענטן, וועלכע ווע-
גן גאר נישט צושאמלאגען געווארען אין קעסעל
פון דער פוילישער מלוכהטיקייט.

ווי געוואלט, האט דער פראיעקט נישט די מיינ-
דעסטע אפזיכטן צוגענומען צו ווערען אין סיים
צו סטאנציע וועט איהם נישט ווערלענען, אויב
נישט צוליב יודען-ליבשאפט, איז צוליב געוועזען
פאליטישן פערטשאנד און חש. דער מאנאלישער
און פאליטישער געוויס וועט אויף אירע, נאכט ווי
באר די עקסצעסן, בלייבען צוליב אירע וועט זיין

וירמשהאפליכער לאגע פון דער
יודישער בעפעלמערונג

אויף טראגן פֿון דער געזעצט בליג אין געביט
 יווייל אז רעליגיעזע רשכט פֿלויז מיט דער
 ה' אז שטיצען די רעגירונג פֿאָרזונגען פֿון
 דער יודישער בעפעלקערונג גוט, ווי זיי האָבען
 געזען זייער אויסדרוק אין די ארױסטרעטונגען
 אקציעס פֿון די לידער פֿון די יודישע אגאנױ-
 ניעס אין פארטייען אין דעם דאָזיגען לאַנד.
 זייט עס שטעהט ביים רודער פֿון דער מלוכה
 איצטמאָר רעגירונג, איז קיינמאָל נישט געשטא-
 קיין פֿראגע און דאס פֿון

זיכערקייט פון לעבען און געזונד
רייניגטעס פייבן אד פלעקן געוואלט מעשים
די יידן זענען דורך מאכט שטעל און ווירק
אויסגעדריקט געווארען און מיט די עקסצע-
סעסען איז מען זיך בעאנאנען שטרענג.

די ליגענע נעשענדיגקייטן זענען אויסגעבראָ-
ן אומצוריקט אין האַבען אונז טיף איבערשט
ת מיר האָבען בעקומען די ערשטע בעריכטן
נאָך די סטערנענען אונזרע, זענען זיי געווען
גלייט דורך יריעות, אז די איינווערזשעטע מאַכט-
גאנצע האַבען אלס פֿאַרויכטע-מיטל געשלאָסען
הויז-שילדן, ארויסגעגעבען די אנגעהאָר-אָר-
ענדע סטערנענען און זיי בעדראָהט מיט פֿע-
רפֿען דורך בעווייזונגן פֿון שטודירן בעת עס
אָנגעקומען די יריעות, און די אונזרע האַבען
פֿערשפּרייט איבער דער ווייטער פֿעלדקענג
ס גאנצעס, אין גלייכצייטיג בעריכטעט געוואָרען,
די פֿאַלזשע נעמט אָן די נאָמען מיטלען צו
שיבען די יידען און אָפּזושטעלען די מעשים
די העצער.

באלד אביר זענען אונגעקומען בעריכטען

ווי זעהט עס
יִדְּרִישׁ בֵּל

געארג שטערנער, אמאל דער פיהרער פון
פאליטישען, איז געווען פאליטישען פון יודען
און אלע זיינע קאנדידאטן. דער פיהרער פון
האלאנדישע
פאליטישען ארום

מאסקווע, (י. ט. א.) דער צענטראלער
מוסט האט פערזענליכט די צוזאמנשטעלונג פון
קאנטראל-צייטערן, וואס מערקען אן דעם אר-
טייפלאן אין בירא-בירושא אויף די יאהרען
19 און 1933. לויט די דאזיגע צייטערען, וואס
רעדן נאך עלטסטעניט ווערען דורך דער רעג-
ג, וואָל די עלטמינע קאפיטאל-אינוועסטאציעס

דער ענדעציע, נאָר פון איהר שווא, דער סא-
ניע, ווייל פאַר דער וועלט וועט די סאנאציע
זעהן אלס פערזינליכע פון רעט און קולטור
די ענדעציע וועט ווידעראמאל הייזען איהר
פון ציוויליזירטע באגראַ.

17 18 19

וועזען אנגעהערן, וואס האָבען אין ווייניג אנגע-
נומען ברייטערע פארמען, און אין רעזולטאט זענען
פיל יודען פערזאנלעכע געוואָרען, און איינער פון
די אנגעהערן טרייבענדע נישט-יודישע סטודענטען
איז געשטאָרבען. דעם קאָמיטעט האָבען בעהערשט
בעמירכטונגען, דאָס איינס פון די ביידע: אָדער די
מאָסט-ארגאָנען האָבען נישט געהאנדעלט גענוג
ענאָרגיש, אָדער זיי זענען אָנפעהיג צו בעהערשען
די לעגע. אין רעזולטאט פון די דאָזיגע געפיהלען
האָט דער פרעזידענט פון קאָמיטעט דר. סירוס
אדלער אַפּפּאָרגעשקט דעם פּאָלישען אַמבאַסאַדאָר
אין וואַשינגטאָן דר. סימס פּליכטווייטש דעם 18.
נאוועמבער י

א' ברוך איז דער פראגע.
אין דער צווישענצייט זענען אנגעקומען וויי-
טעריגע פערטען וועגען עקסצעסן. מיר זענען
געווארען אנגרוהב. גאנץ גערעסטן זיך מיט
פרעזענט אד פארווארע פון עקזעסיו-קאמיטעט,
האט דער גענעראל-עקערטאז' מ'ארים וואלדמאן
זיך געשטעלט אין פערזענליכער פערבינדונג מיט
די פארשטעהער פון דער פאלישער רעגירונג, כדי
זי אינפארמירען וועגען דער וואקסענדער בע-
אנגרינגונג פון קאמיטעט און וועגען דער וויכ-
טיגקייט מיטצושטילען וועגען דעם דער פאלישער
רעגירונג דעם 21-טען נאוועמבער האט דר. טייטס
פלי פארוואלט געשטעלט אומ'ן ברוך פון דר.
סיירוס אלדער דעם ברוך האבען מיר געכטען גע-
בראכט.

נאך דעם דאזיגען בייק איז געקומען די
איינלאדונג מעד דעם אמפאסאדאר צו טרעפן זיך
מיט איהם פערזענליך.
האט דער קאמיטעט איז צופרידען, דאס וואס
אויסגעשטעלט געווארען די ארגונג איז פוילן,
דאך האבען מיר נישט

היינ אינאליעס בנוגע דער געפאהר
האט דער סטודירענט און מלך וואקסענדער פרא-
פאנאנע מצד די אנטעמיטישע עלעמענטן
אין לאנד. מיט דער הילף פון די קיינזשישע
אנטי-יודישע סטודענטן - גרופען פארבט זיך
איצט די נאציאנאל-דעמאקראטישע פארטיי ווידער
אויפצונעמען דאס אלטע געוועהר פון באקאנט,
וואס איז זייער גייט אייניגע יאהר נאך דער
מלחמה געפיהרט געווארען דורך דעם "ראווא"י

אויס מיט דער דאס
ליט אין פיר גערמאנישע
די דייטשע נאציאנאליסטע, איז געווען פערהייראט
מיט א יודישע טאכטער פון שטעטין. דער קאנצלער
פערמאן האלדענ האט געשטאמט פון א יודישער
באנקירדן-פאמיליע פון מאנקאדארט. פֿיררער שטאל
דער פיהרער פון דער קלאריקאל קאנסערוואטיווער
פארטיי אין פרייסען, איז געווען א זוהן פון א
ביירישען יוד. דער עסטרייכישער מיניסטער
שטיינבאך איז געווען א געשמידער יוד פון בודא
פעשט. א משומר איז אויך געווען דער גישט לאנג
דעמיסאניסטער עסטרייכישער פינאנק-מיניסטער
ערעליך

פיל אָגענעזאמענע פֿיהרער פֿון דער קאָמפּאָזיטאָר
לייזער קירך האָבען געשטאָמט פֿון יודישן. דער
בעריהמער פֿרעדיגער ווייט איז געווען אַנאָנימיקעל
פֿון יודישען פֿילאָזאָף, משה מענדעלסאָן. בישאָף
סימאָן פֿון מעץ, הרשב"ש'ס קאהן פֿון וואַלמיניץ
האָבען געשטאָמט פֿון יודישן דער פֿאָרשער ערואָ.

פון 8000 יידישע בירא-בירושא אויף די

אין בירא-בירושא בעטרעפן: אין 1932 - 80
מיליאן רובל, אין 1933 - 60 מיליאן רובל.

די דאזיגע קאפיטאלען דארפן אינוועסטירט
ווערן אין דער לאנדווירטשאפט, ון אין דער
אינדוסטרי פון בירא-בירושא. אין די ערקלערונגען
צום פלען ווערט דענקוויזן, אז בירא-בירושא-
דארף אין קיין פאל נישט בעטראכט ווערן בליז
אלס לאנדווירטשאפטליכער ראיאן.

די צאָהל לוי-ארבייטער אין זאַלץ, וואָס
בעטרעטט איבער 9.500 דאָרף, לויט אַנאָמעריק-
טען פּלאַן, דערגרייכט אין 1932 ביז 18 טויזענד
און אין 1933 - 30 טויזענד מען.

די צאָהל קאַמלעצירטע-אַרבייטער (יודישע און
נישט-יודישע), וואָס בעטרעטט איבער 4.060 זאַלץ

און האָט שוין געשיינט צו זיין לחלוטין אָפּגע-
שטעלט זייט צו דער מאַכט איז געקומען די איי-
טיגע רעגירונג.

די לעצטע עקסצעסען דארף מען דער עיקר
צושרייבען סיבות פון אינערליכער פּוילישער פּאָ-
ליטיק. די רעגירונגס-אָרגאַנען האַלטען, אַז די
עקסצעסען זענען אַ רעזולטאַט פֿון מאַכיאַנציעס פֿון
נאַציאָנאַל-דעמאָקראַטן, די שאַוויניסטישע פּאַרטיי
איז לאַגד, וואָס איז פֿינידליך געשטימט צו דער
רעגירונג און איז רעפּרעזענטירט אין סייס דורך
64 דעפּוטיאָטן אויף דער אלגעמיינער צאָהל 444.
עס איז אַ פּאַסט, אַז די פּראָגע פֿון ייִדישע
מתים פאר די אַנאַטאָמישע אינסטיטוטען ביי די
מאָדיצינישע פּאַקלעטעסען, וואָס אין משך פֿון
די לעצטע יאהרען האָבען נישט-ייִדישע סטודענט-
טען וועגען דעם נערעדט, ווי וועגען דער סיבה
פֿון אַרויסטרעטונגען געגען ייִדישע סטודענטען.
אין שוין נישט מעהר אַקטועל, מחמת די ייִדישע
קהלות פּערבאָינגען טעמים פֿון רעליגיעזער נאָטור
און שטעלען צו אין אַ געהעריגער מאָס ייִדישע
מתים.

א' לענגערע צייט ווייט די לעצטע אונרוהען
האָט דער יידיש-אמעריקאנער קאָנגרעס מיט גרויס
בעאונרוהיגונג

שטודירט די עקאנאמישע לאגע
פון אונזערע פאליטישע ברידער. די רעזולטאטען
הון די סיים-וואהלען אין דעצעמבער 1930, וואס
האבען געגעבען דעם מארשאל פילסודסקי אין
זיין פארטיי אנאָרבייטס-פעהיגס מערהייט אין
סיים. האַבען געוועטס די האַטונג אזוי בעסערע
צייטען. אבער די דאָזיקע האַטונגען זענען נישט
רעאליזירט געווארען. פערקעהרט. די לאַגע פון
די יידען אין פאליען איז געווארען ערגער, און
נישט בלויז אין דער מאַס, ווי עס איז געווארען
ערנער דער מצב פון דער אַלגעמיינער בעפעל-
קערונג, נאר אין אַ גרעסערער פראָאָרציע, מחמת
די יידען שטעלען מיט זיך פאַר אַנאָאיבערויגענד
גרויסען עלעמענט אין סוחרים-און האַנדלערקער-
שאַטנד, וואָס זענען מחויב צו טראָגען שווערע
לאַסטען אין דער עקאָנאָמישער דערפֿעסיע.
אַנעבענדריג זיך אַ צעליטע דיין-וואַשבאָן-ווע-
גען דער פּאָטאָלער לאַגע פון אונזערע פאליטישע
(ווייטער זעה 6-טע זייט).

● 1999年10月1日起，凡在境内销售货物或提供应税劳务、服务的企业，其销售货物或提供应税劳务、服务所取得的收入，除另有规定外，均应按规定的税率缴纳增值税。

יודיש פֿלופֿט אין פֿיל נערמאנישע אדערעזן

ריסט און אנאקלעט האבען אויך געשטאמט פון
יודען. אנאקלעט, דערלעכער וואלפער האט אנגעזען
„דער יודישער פופסט“ איז געווען אַיִינקעל
פון אַ יודישען קאָנפֿעאַציאָנער. זיין שוועסטער איז
געווען די פרוי פון פירשט און שפעטער קעניג
ראַזשער פון טיטליי. קעניג פערדינאנד, וועלכער
האט אין יאָהר 1492 ארויסגעטריבען די יודען
פון שפּאַניען, איז געווען אַיִינקעל פון דער
שטחער יודין פאַלמאַ אויס טאַלעדאָ. פערדינאנד'ס
אַיִינקעל האט חתונה געהאט מיט פירשט דע
קאָטלירעראַ, וועלכער האט אויך געשטאמט פון
יודען. פירשט אלבערט פון מאַנאָקא איז געווען
פערהיייראט מיט א פלימיניעזע פון היינריך היינז.
פירשט לודוויג ווילהעלם פון בייזערן האט געהאט
א יודישע פרוי, די ראַטשילרס זענען פערזאָנלעך
מיט די קעניגליכע טאמיליעס וועטלסבאך, האָפּ-
בורג און גיבראַן.

שע פאמיריעס
זומענרע צוויי יאהר
אין 1932 אויסוואקסען בין 6.200 און אין 1933
— בין 8 טויזענד. דער 5־רױי־שטח זאל אין 1933
י. דערנױכען בין 80 000 העקטאר (היי־נאָהר
בעטערעס ער 30 טויזענד העקטאר).

די פראדוקציע פון דער בירעא-פידזשאני
אינדוסטריע, וואס בעטרעפס היינאך 2 מיליאן
מיט 500 מיונער רובל, זאל אין 1982 דערנאך
בין 12 מיליאן און אין 1983 - 60 מיליאן.
די קאמראד-גיסערן מערקן נאך אַ בעדיל
טענדע אינאנצטען אויף קולטורעלע צוועקן.
נעגיר-מעהטונג און אנדערע די דאזיגע פלענער
דארפן נאך סאנקצאנירט ווערן דורך דער רעג-
ירונג, וואס קען זיי טיילווייז אָרער אינאנצטען
צוגעבן.

אין פיראפאדאזשא בעטרעפער: אין 1932 - 1930

מיליאן רובל, אין 1933 - 60 מיליאן רובל.

די דאזיגע קאפיטאלען דארטען אינוואסטירט

ווערען זי אין דער לאנדווירטשאפט, זי אין דער

אינדוסטריי פון בירג-בידושא. אין די ערקערונגען

צ'ים פלען ווערט אנגעוויזן, אז פירע-בידושע.

דארף אין קיין פאל גישט בעטראכט ווערען בלויז

אלה לענדוירטשאפטליכער ראיאן.

די צעהל 17-18 ביטל 79 אין 1871, 1100

אין 1933, דער צווייטער יאָר, איז ער געווען 9.500. דאָס איז אַן אַנגענומענע

אין מ'1933 - 30 ב'תש"ג

1987 1988 1989 1990 1991 1992 1993 1994 1995 1996 1997 1998 1999 2000 2001 2002 2003 2004 2005 2006 2007 2008 2009 2010 2011 2012 2013 2014 2015 2016 2017 2018 2019 2020 2021 2022 2023 2024 2025 2026 2027 2028 2029 2030 2031 2032 2033 2034 2035 2036 2037 2038 2039 2040 2041 2042 2043 2044 2045 2046 2047 2048 2049 2050 2051 2052 2053 2054 2055 2056 2057 2058 2059 2060 2061 2062 2063 2064 2065 2066 2067 2068 2069 2070 2071 2072 2073 2074 2075 2076 2077 2078 2079 2080 2081 2082 2083 2084 2085 2086 2087 2088 2089 2090 2091 2092 2093 2094 2095 2096 2097 2098 2099 2100 2101 2102 2103 2104 2105 2106 2107 2108 2109 2110 2111 2112 2113 2114 2115 2116 2117 2118 2119 2120 2121 2122 2123 2124 2125 2126 2127 2128 2129 2130 2131 2132 2133 2134 2135 2136 2137 2138 2139 2140 2141 2142 2143 2144 2145 2146 2147 2148 2149 2150 2151 2152 2153 2154 2155 2156 2157 2158 2159 2160 2161 2162 2163 2164 2165 2166 2167 2168 2169 2170 2171 2172 2173 2174 2175 2176 2177 2178 2179 2180 2181 2182 2183 2184 2185 2186 2187 2188 2189 2190 2191 2192 2193 2194 2195 2196 2197 2198 2199 2200 2201 2202 2203 2204 2205 2206 2207 2208 2209 2210 2211 2212 2213 2214 2215 2216 2217 2218 2219 2220 2221 2222 2223 2224 2225 2226 2227 2228 2229 2230 2231 2232 2233 2234 2235 2236 2237 2238 2239 2240 2241 2242 2243 2244 2245 2246 2247 2248 2249 2250 2251 2252 2253 2254 2255 2256 2257 2258 2259 2260 2261 2262 2263 2264 2265 2266 2267 2268 2269 2270 2271 2272 2273 2274 2275 2276 2277 2278 2279 2280 2281 2282 2283 2284 2285 2286 2287 2288 2289 2290 2291 2292 2293 2294 2295 2296 2297 2298 2299 2300 2301 2302 2303 2304 2305 2306 2307 2308 2309 2310 2311 2312 2313 2314 2315 2316 2317 2318 2319 2320 2321 2322 2323 2324 2325 2326 2327 2328 2329 2330 2331 2332 2333 2334 2335 2336 2337 2338 2339 2340 2341 2342 2343 2344 2345 2346 2347 2348 2349 2350 2351 2352 2353 2354 2355 2356 2357 2358 2359 2360 2361 2362 2363 2364 2365 2366 2367 2368 2369 2370 2371 2372 2373 2374 2375 2376 2377 2378 2379 2380 2381 2382 2383 2384 2385 2386 2387 2388 2389 2390 2391 2392 2393 2394 2395 2396 2397 2398 2399 2400 2401 2402 2403 2404 2405 2406 2407 2408 2409 2410 2411 2412 2413 2414 2415 2416 2417 2418 2419 2420 2421 2422 2423 2424 2425 2426 2427 2428 2429 2430 2431 2432 2433 2434 2435 2436 2437 2438 2439 2440 2441 2442 2443 2444 2445 2446 2447 2448 2449 2450 2451 2452 2453 2454 2455 2456 2457 2458 2459 2460 2461 2462 2463 2464 2465 2466 2467 2468 2469 2470 2471 2472 2473 2474 2475 2476 2477 2478 2479 2480 2481 2482 2483 2484 2485 2486 2487 2488 2489 2490 2491 2492 2493 2494 2495 2496 2497 2498 2499 2500 2501 2502 2503 2504 2505 2506 2507 2508 2509 2510 2511 2512 2513 2514 2515 2516 2517 2518 2519 2520 2521 2522 2523 2524 2525 2526 2527 2528 2529 2530 2531 2532 2533 2534 2535 2536 2537 2538 2539 2540 2541 2542 2543 2544 2545 2546 2547 2548 2549 2550 2551 2552 2553 2554 2555 2556 2557 2558 2559 2560 2561 2562 2563 2564 2565 2566 2567 2568 2569 2570 2571 2572 2573 2574 2575 2576 2577 2578 2579 2580 2581 2582 2583 2584 2585 2586 2587 2588 2589 2590 2591 2592 2593 2594 2595 2596 2597 2598 2599 2600 2601 2602 2603 2604 2605 2606 2607 2608 2609 2610 2611 2612 2613 2614 2615 2616 2617 2618 2619 2620 2621 2622 2623 2624 2625 2626 2627 2628 2629 2630 2631 2632 2633 2634 2635 2636 2637 2638 2639 2640 2641 2642 2643 2644 2645 2646 2647 2648 2649 2650 2651 2652 2653 2654 2655 2656 2657 2658 2659 2660 2661 2662 2663 2664 2665 2666 2667 2668 2669 2670 2671 2672 2673 2674 2675 2676 2677 2678 2679 2680 2681 2682 2683 2684 2685 2686 2687 2688 2689 2690 2691 2692 2693 2694 2695 2696 2697 2698 2699 2700 2701 2702 2703 2704 2705 2706 2707 2708 2709 2710 2711 2712 2713 2714 2715 2716 2717 2718 2719 2720 2721 2722 2723 2724 2725 2726 2727 2728 2729 2730 2731 2732 2733 2734 2735 2736 2737 2738 2739 2740 2741 2742 2743 2744 2745 2746 2747 2748 2749 2750 2751 2752 2753 2754 2755 2756 2757 2758 2759 2760 2761 2762 2763 2764 2765 2766 2767 2768 2769 2770 2771 2772 2773 2774 2775 2776 2777 2778 2779 2780 2781 2782 2783 2784 2785 2786 2787 2788 2789 2790 2791 2792 2793 2794 2795 2796 2797 2798 2799 2800 2801 2802 2803 2804 2805

4 060 3338 3339 3340 3341 3342 3343 3344 3345 3346 3347 3348 3349 3350 3351 3352 3353 3354 3355 3356 3357 3358 3359 3360 3361 3362 3363 3364 3365 3366 3367 3368 3369 3370 3371 3372 3373 3374 3375 3376 3377 3378 3379 3380 3381 3382 3383 3384 3385 3386 3387 3388 3389 3390 3391 3392 3393 3394 3395 3396 3397 3398 3399 3400 3401 3402 3403 3404 3405 3406 3407 3408 3409 3410 3411 3412 3413 3414 3415 3416 3417 3418 3419 3420 3421 3422 3423 3424 3425 3426 3427 3428 3429 3430 3431 3432 3433 3434 3435 3436 3437 3438 3439 3440 3441 3442 3443 3444 3445 3446 3447 3448 3449 3450 3451 3452 3453 3454 3455 3456 3457 3458 3459 3460 3461 3462 3463 3464 3465 3466 3467 3468 3469 3470 3471 3472 3473 3474 3475 3476 3477 3478 3479 3480 3481 3482 3483 3484 3485 3486 3487 3488 3489 3490 3491 3492 3493 3494 3495 3496 3497 3498 3499 3500 3501 3502 3503 3504 3505 3506 3507 3508 3509 3510 3511 3512 3513 3514 3515 3516 3517 3518 3519 3520 3521 3522 3523 3524 3525 3526 3527 3528 3529 3530 3531 3532 3533 3534 3535 3536 3537 3538 3539 3540 3541 3542 3543 3544 3545 3546 3547 3548 3549 3550 3551 3552 3553 3554 3555 3556 3557 3558 3559 3560 3561 3562 3563 3564 3565 3566 3567 3568 3569 3570 3571 3572 3573 3574 3575 3576 3577 3578 3579 3580 3581 3582 3583 3584 3585 3586 3587 3588 3589 3590 3591 3592 3593 3594 3595 3596 3597 3598 3599 3600 3601 3602 3603 3604 3605 3606 3607 3608 3609 3610 3611 3612 3613 3614 3615 3616 3617 3618 3619 3620 3621 3622 3623 3624 3625 3626 3627 3628 3629 3630 3631 3632 3633 3634 3635 3636 3637 3638 3639 3640 3641 3642 3643 3644 3645 3646 3647 3648 3649 3650 3651 3652 3653 3654 3655 3656 3657 3658 3659 3660 3661 3662 3663 3664 3665 3666 3667 3668 3669 3670 3671 3672 3673 3674 3675 3676 3677 3678 3679 3680 3681 3682 3683 3684 3685 3686 3687 3688 3689 3690 3691 3692 3693 3694 3695 3696 3697 3698 3699 3700 3701 3702 3703 3704 3705 3706 3707 3708 3709 3710 3711 3712 3713 3714 3715 3716 3717 3718 3719 3720 3721 3722 3723 3724 3725 3726 3727 3728 3729 3730 3731 3732 3733 3734 3735 3736 3737 3738 3739 3740 3741 3742 3743 3744 3745 3746 3747 3748 3749 3750 3751 3752 3753 3754 3755 3756 3757 3758 3759 3760 3761 3762 3763 3764 3765 3766 3767 3768 3769 3770 3771 3772 3773 3774 3775 3776 3777 3778 3779 3780 3781 3782 3783 3784 3785 3786 3787 3788 3789 3790 3791 3792 3793 3794 3795 3796 3797 3798 3799 3800 3801 3802 3803 3804 3805 3806 3807 3808 3809 3810 3811 3812 3813 3814 3815 3816 3817 3818 3819 3820 3821 3822 3823 3824 3825 3826 3827 3828 3829 3830 3831 3832 3833 3834 3835 3836 3837 3838 3839 3840 3841 3842 3843 3844 3845 3846 3847 3848 3849 3850 3851 3852 3853 3854 3855 3856 3857 3858 3859 3860 3861 3862 3863 3864 3865 3866 3867 3868 3869 3870 3871 3872 3873 3874 3875 3876 3877 3878 3879 3880 3881 3882 3883 3884 3885 3886 3887 3888 3889 3890 3891 3892 3893 3894 3895 3896 3897 3898 3899 3900 3901 3902 3903 3904 3905 3906 3907 3908 3909 3910 3911 3912 3913 3914 3915 3916 3917 3918 3919 3920 3921 3922 3923 3924 3925 3926 3927 3928 3929 3930 3931 3932 3933 3934 3935 3936 3937 3938 3939 3940 3941 3942 3943 3944 3945 3946 3947 3948 3949 3950 3951 3952 3953 3954 3955 3956 3957 3958 3959 3960 3961 3962 3963 3964 3965 3966 3967 3968 3969 3970 3971 3972 3973 3974 3975 3976 3977 3978 3979 3980 3981 3982 3983 3984 3985 3986 3987 3988 3989 3990 3991 3992 3993 3994 3995 3996 3997 3998 3999 4000 4001 4002 4003 4004 4005 4006 4007 4008 4009 4010 4011 4012 4013 4014 4015 4016 4017 4018 4019 4020 4021 4022 4023 4024 4025 4026 4027 4028 4029 4030 4031 4032 4033 4034 4035 4036 4037 4038 4039 4040 4041 4042 4043 4044 4045 4046 4047 4048 4049 4050 4051 4052 4053 4054 4055 4056 4057 4058 4059 4060 4061 4062 4063 4064 4065 4066 4067 4068 4069 4070 4071 4072 4073 4074 4075 4076 4077 4078 4079 4080 4081 4082 4083 4084 4085 4086 4087 4088 4089 4090 4091 4092 4093 4094 4095 4096 4097 4098 4099 4100 4101 4102 4103 4104 4105 4106 4107 4108 4109 4110 4111 4112 4113 4114 4115 4116 4117 4118 4119 4120 4121 4122 4123 4124 4125 4126 4127 4128 4129 4130 4131 4132 4133 4134 4135 4136 4137 4138 4139 4140 4141 4142 4143 4144 4145 4146 4147 4148 4149 4150 4151 4152 4153 4154 415

באראן הירש דער גרעסטער יודישער פילאנטראפ

(פארט.)

אויך די יודען אין סאנארא האט באראן הירש נישט פערנעטען

באראן הירש האט אויך אויסגעשפרייט זיין סע-סיגקייט איבער קאנאדא, וואוהער עס איז אין דער זעלבער צייט, ווי אין די פערציגטע שטאטען. געגאנגען א שטארקער שטראם פון יודישער עמיגראציע אין יאָר 1891 האט באראן הירש אויך דער איניציאטיוו פון דער „אליאנס איגרא-ועליס אגודת ישראל“ געגרינדעט די ערשטע לאנד-ווירטשאפטליכע קאלאניע, אין וועלכער עס זענען אויסגענומען געווארען 40 פאמיליעס. שפעטער האט זיך זי צוהאל פאמיליעס, וואס איז איינגעריכט געווארען אין דער קאלאניע פערזענלעכע פון 73. אין יאָר 1892 זענען די פערציגטע שטאטען פון צפון - אמעריקע געווען א געוויסע צייט פער-מאכט פאר אימיגראציע צוליב א טיפוס-עפידעמיע. דער עמיגראנטן-שטראם איז דעריבער געגאנגען קיין קאנאדא, און עס איז געווען נויטיג צו ענט-וויקלען פאר זיי א הילפס-אקציע. באראן הירש האט אויך דא געשאפען א פאנא, וועלכער האט ארויסגעהאלפן די יודישע עמיגראנטען אין דער ער-שטער צייט. מיט די מיטלען פון דעם פאנא איז אויך אנגעהויבען געווארען א ברייטערע יודישע קאלאניזאציע אין קאנאדא, און עס זענען אויך גע-גרינדעט געווארען לעהר-אנשטאלטען. שפעטער זענען די קאלאניעס און די אינסטי-טוציעס פון באראן הירש פאנא איבערגענומען גע-ווארען דורך דער „איקא“ די „איקא“ האט אין די ווייטערדיגע יאָרען שטארק ענטוויקעלט די קא-לאניזאציע-אקציעס און האט פערלעגט א גאנצע נעץ פון קאלאניעס, וועלכע האבען זיך איינגע-געפון און געפונען זיך אין א גוטען צושטאנד ביזן היינטיגען טאג.

מינע פערד לויפען פאר יודישע „פילאנטרען“

עס איז שווער צו פערשטעלען, וויפיל מיליא-נען פראנקען באראן מאכט דעם הירש האט אין

פון א. אלפערין.

אויסגאנג-מענש אין זיינע אייגענע געשעפטען, און צווייטע-מאנעט אין זיין הילפס-אקציעס פאר ארימע און ליידענדע. ער האט איינגעפיהרט א נייטע גייסט אין דער פילאנטראפיע. ער פערבלייבט אין דער יודישער געשיכטע איבער פון די וואונדער-ערשטינגען אלס פער-טובה און בעל-צדקה. נישט קוקענדיג אויף זיינע גרויסע פלענער אין דער הילפס-אקציע פאר יודען - פלענער, פון וועלכע די יודישע וועלט האט נאך ביז אינעם נישט געהערט - האט ער זיך אויך נישט אפגעקוקט פון די געווענליכע קליינע צדקה-אקציעס. אין לאנד

סמורענטע-אונרוהען איז סאפא (פירנאריע)

פאליציי צוטרעטן א דעמאנסטראציע

פיי די פערטריבענע רוסישע „ווייסע גווארדייזשעס“ איז קאנסטאנטינאפאל

א שטיק צארסקע רוסלאנד איז טערהיי. — וואס איז געווארען פון וואונדער'ס ווייסער ארמע. — שמועסען מיט „ווייסע-גווארדייזשעס.“ — זייערע דעמאנסטראציעס און קאמפס

(רייזע-פילדער)

זענען אויסגעוואקסען רוסישע דעמאנסטראציעס, קא-צאציעס, פון הינדערטער אפגע-פונענע פונטעס. האט זיך געטראפן רוסישע מוויק, סאפא, וואס איז געווען דעם רוסישע וואקסע, רוסישער קאלבאס און צאנזער-רוסישע שפייזען, פרויען און טעכטער פון רוסישע גראפן און פירשטען זענען געווארען בעריינגע-טענדיג און זינגענדיג אין די רעסע-אקציעס, א סך האבען דע-גאנצט געהאט מיט רייכע טער-קען, וויכען און צאנזער, צאנזער זענען געווארען מערערע.

דער צינדענדיגער שטראם, וואס די רוסישע אייגענע וואקסעס האבען איינגעטראגען אין סטאמ-בול, האט געפראכט מיט זיך א גאנצע איבערקע-דעניש אין לעבען פון טויזענדער טערקען. א סך זע-נען איינגעוואקסען געווארען אין דעם קאנטינענ-טלי-מחוק און נאך מער די רייזענדיג רוסישע פרויען, רענדיגען קאנאדא, די רוסישע טעקע, די רוסישע וואקסע זענען צוויי צאנזער פון דער שטילער, בעשי-דענער, שווערליכער און שווערליכער פער-קישע, פרוי, דאס אלץ האט זי פערקאמט, פער-שיכערט, פון אלטען, אויסגעטראגען וועג ארונטער געשלאגען, האבען זיך אפגעשפילט מראנדיקעס, אין א סך טערקישע הייזער צוליב דעם.

די „צאנזערס“ האבען גענומען דע-טערען גע-גען דער דעמאנסטראציע און פערטרייערשיקט, וואס די פערמאדע, אומגלויבליכע האבען מיט זיך גע-בראכט, טערקישע פרויען זענען געווען מיט פער-וויינטע אויגען אין די ווינקלען, זייערע מענער הא-בען פערשפילט אלע פערדינסטען אין די וועלט און לאט-הייזער וואס די רוסען האבען געפונען, און אויך אויסגעגעבען פיל געלט אויף די רוסישע פרויען.

„סאיז דערגאנגען צוויי ווייט, צו איינע שעה נעם פרייהארגען האבען דריי טויזענד טערקישע פרויען זיך צוועקעלאזט אין א דעמאנסטראציע צו דער קאנסטאנטינאפאלער שטאט-רעגירונג צו פרא-טעסטירען געגען די רוסישע „שפיל-הייזער“, וואס האבען דאס געלט פון זייערע מענער אויסגעגעבען.

היינט, זענען ווייניג רוסען פערבליבען אין קאנסטאנטינאפאל אין פערגלייך מיט דער צאנזער פון פרייהער, איז דער פראצענט זעהר א קליינער. ס'האט זיך גאנצער אלץ א סך רוסישע רעכטער ראנען, קרעמלעך און שענקען. מ'זעהט זיי אויף די הויפט-גאסען פון פארא, אין די שטאט, טונקעלע געסלעך פון גאלטע, דער גרעסטער טייל פון די אייגענע וואקסעס רוסען זענען אונזע וועגן זייער גליק-הייזער אונדערט. א סך האבען זיך צו-קוקע-קערט קיין רוסלאנד, אנדערע האבען פערטרייער-טען די רוסישע קאלאניעס אין פארא, פראג און בער-לין. די וואס זענען אבער אין קאנסטאנטינאפאל פערבליבען, האבען זיך איינגעוואקסען, טערקישער, בלוז די נעמען פון די קרעמלעך און רעסעטראנען דעמאנסטראציעס פיל אלטער היים.

מ. דאנצ'י.

זיי מורא געהאט צו די זעכציג טויזענד בעוואקסענע רוסישע סאנאטען וואס האבען זיך גענומען צו-רע-טען די אנטלאפענע וועלען אנמאכען צו-רע-טען די אנטלאפענע רוסישע קאנאנדינען האבען זיך גענומען צו-רע-טען וואס האט געהאלטן פון פער-מאכט פאר א קאנסטאנטינאפאל און מאכען די שטאט פאר א קריגס-פאנא געגען דער סאנאטען-רעסלאנד. הא-בען זיי דאך א רעכט אויף קאנסטאנטינאפאל-צא-גרא, רוסלאנדס היסטארישער הילום, האט מען דע-פאר געהאלטען וואס און וואס אנטלאפענע אויף די שפיטע, שפעטער האט מען די זעכציג טויזענד סאנאטען ענטוואקסען און איינגע-וואקסען די ציוויל-מענשען האט מען אויף די שפיטע געלאזען, די מייסטע האבען געליטען הונגע-און גליט, א סך הא-בען געמאכט גאלד און ציהונג, טייערע כלים, בעל-און מיליאנעס, האט מען עס גענומען פערקויפן, כדי צו קריגען א שטיקעל ברויט, טערקען, מייכען, ארעמער פלענען צו-מאכען מיט שפיטען אנגע-לע-דען מיט ברויט, פרוכטען, קאנסערווען און אויסשטע-לען זיך פאר די שפיטע וואס די אנטלאפענע זענען געהאלטען געווארען, מענער, פרויען און קינדער פלענען זיך פאלד פערווייזען אויפן דעם, ווען איינער האט געוואלט קריגען ברויט אדער פרוכטען האט ער אונטערגעוואקסען א גאלדענע יוגער, א בראנ-דע, און א רינג, און די פערקויפער אויף די שפיטען האבען אויסגעשקיקט דורך א קויש צוגעבונדען צו א שטריק דעם לאבען ברויט אדער דאס מעסטעל פרויט, די טערקען, גריכען, ארעמער און אויך יר-דען, האבען זיך דעמאלט מיט גאלד אנגעשאפען. ענדליך האט מען די פעהאלטענע ארונטערגע-לאזט אויפן ברע. ס'האט אויסגעפראכען אזא פרייד אזא הוליען, אזא ווילדער טאנץ און צוואנג, וואס קאנסטאנטינאפאל האט גאנץ פאר זיך נישט גע-זעהן. טעג און נעכט האט דאס זינגען, מאנאנצן און שוויי-אנגעהאלטען אויף די קאנסטאנטינאפאל-לע-גאסען, די אלטע רוסלאנד האט זיך צוהאלטען, אויף די פערמאדע ברענען, די טערקען פלענען שטעהן ווי געפלעפטע פון אס די פערמאדע אויסטערלישע מע-נען, וואס זענען ווי פון א צאנזער פלאנעט איינ-טערקעפאלען, בעטראכטען ווי פער-פשוטען די טעקע איינגעוואקסען זיך מיט א פערבאכטען אטעם אין דעם צוואנג, ווי האבען נאך צווייט נישט געווען און נישט געהערט.

ביסלעכווייז איז אבער געקומען די אויסניכ-טערונג און מיט איהר — הונגע-און גליט, ליידען אומגעוויינליכע, דאס גאלד און ציהונג האט מען שוין לאנג אויסטערקויפט, האט מען גענומען פערקויפן די טייערע קליידער און מאיא-דערגאנגען צום העמד פון ליב, אנדערע האבען גענומען עפענען געשעפטען, איינגע-וואקסען זיך אין דער פערמאדע שטאט, אויף אלע גאסען און געסלעך

די רוסען אין קאנסטאנטינאפאל, די רעס-לעך פון וואונדער'ס „ווייסער גווארדייזשעס“, וואס האט זיך געראטעוועט פון די באשעפטיקטע און געפונען צו היים אין דער אלטער טערקישער שטאט. אין האב געגעבען די דאזיגע רוסען, געגאנגען אין זייערע רעסעטראנען מיט וועלכע פערט און גאלטע זענען פערווייט.

אין הערשט פון יאָר 1920 האבען אויסטער-לישע שפיטע זיך אפגעטראגען פון די קרימער ברע-גען און אונטערגעלאזט זיך איבער-וואקסען ים-פון די ברענען און סטראטאפאל און איבער דער גאנצער לענג פון קרים האט זיך געהערט דאס דענערען פון די באשעפטיקטע האט געמאכט, פלאנען פון ברענענדיגע טעטע האבען דעם האריוואנט גע-צונדען, און די רוסען פאנען פון א נייער, פרייער, זיגערשער רוסלאנד.

וואונדער'ס ארמע, — דער לעצטער גסיסה-צאפעל פון דער אלטער צינדונג, איז געלאפען אין טויט-שטראם פון אלע וויטען, געלאפען צו די ברע-גען, וואו רוסישע און ענגלישע שפיטע האבען גע-אנקערט און געראטעוועט זיך אויף זיי. זענען אס די שפיטע מיט טויזענדער און טוי-זענדע אנטלאפענע אפגעשוואמען קיין קאנסטאנ-טינאפאל. דער שווארצער ים און קיין צונדער ים הא-בען נאך קיינמאל צווייט נישט געווען.

וואס אין קאנסטאנטינאפאל האט זיך אפגעטון ווען די רוסישע פערקער-וואונדערונג האט זיך מיט אפאל צונויפגעלאזען אויף דער שטאט, קאן מען קום איבערגעבען. די רוסען מיט וועלכע איך האב גערעדט פון דעם, האבען מיר געזאגט: „דאס האט מען געדארפט זעהן מיט אייגענע אויגען און אללין איבערלעבען...“

איינער האט געפרובט אויפשלענגען פאר מיר בילד פון יענע צייטען: „שטעלט זיך פאר, האט ער געזאגט, איהר דריי הונדערט שפיטע אנגעפילט מיט רוסישע אנטלאפענע זענען אנגעקומען צו די ברענען פון קאנסטאנטינאפאל, נישט אלע האבען דערגרייכט אין איין צייט, אנדערע האבען איינגע-וואקסען ווייטע דערגרייכט. איין שוף מיט צוועלף טויזענד מע-נען איז ארויף אויף א סקאלע נישט ווייט פון באספא-און די מערסטע זענען אומגעקומען...“ אנדערע האבען וואקען און וואקען אומגעפאלנדעשט צווישען די טומאנען פון שווארצען ים כאטש דער וועג פון קרים ביז קאנסטאנטינאפאל דויערט נישט נעהר ווי א טאג צוויי, א סך זענען אויסגעשטאר-בען אויפן וועג פון הונגער, קעלט און עפידעמיע קראנקהייטען. אין א סך שפיטע האט מען דערנאך געפונען טויטע קערפערס פון מענער און פרויען, וואס זענען פארגאנגען וועלכע-מאנע-זיי זענען גע-האבען פאר טעג און וואכען וואו די באליקענס אין די פונסטער-טיפענישען פון די שפיטען. טויזענער און טויזענער זענען אבער געקו-מען געלויבט, האט מען זיי שפיטע נישט גע-וואלט צו-האלטען, קאנסטאנטינאפאל איז דער באלט געווען פערנומען פון די פערלענדע, האבען

דאן, אין פאריז, אין ווין האט ער אויסגעהאלפן ספעציעלע ביהאט פאר וואוילטעטיגקייט. ער האט צוגעצויגען איבערגעגעבען מענטשן אלס פיהרער פון די ביהאט. אין לאנדאן האט ער אויסגעהאלפן די יודישע שפיטאלען אויף אזא אופן: ער האט גע-האט אין לאנדאן גרויסע פערד שטאלען און ער פלעגט אפט נעהמען פרויען אין די „רייטעס“ (פערד געציענען). אבער די אלע פרויען, וואס ער פלעגט געווינען, האט ער אוועקגעגעבען פאר די יודישע שפיטאלען. ער פלעגט זאגען: „מינע פערד לויפט פאר די יודישע שפיטאלען...“

און אויך פאר נישט יודישע צוועקען האט מען פיי-הייטם בעקומען גרעסערע סומעס. אפילו פאל-טישע טויזער האבען געהאט צו איהם א צוטרעט, און ער פלעגט אפט עפענען זיין קאסע פאר געוויסע פאליטישע קאמפאניעס. דאס האט איהם פערשאפט פריינד אין אלע פאליטישע קרייזען, אין דער וועלט פארשעס, אבער אויך פיל שונאים, אין א טייל פאל-טישע סאלאנען האט מען געקוקט קינים אויף דעם יוד מאנעס הירש, וועלכער האט זיך צוויי הויך צו-האלטען און האט אפ שטארקען איינפלוס...

איך בין נאר א צייטווייליגער פ רון וואסער פון מיי רייכטום

מען רעכענט, אז אויף די פערשידענע פאנא-וועלכע באראן הירש האט אליי געשאפען פאר די יודען אין א רייה לענדער, און אויף די פער-שער דענע אינסטיטוציעס, וועלכע ער האט מיטגעהאל-טען צו שאפען האט ער אויסגעגעבען הונדערט מיל-יאן דאלאר. די יקא ווערט בעטראכט פאר איי-נעם פון די גרעסטע געוועלשאפטליכע פאנא-וועלכע דער וועלט.

און גאר א בעזונדערען קאפיטעל וואלטען מיר איצט געדארפט צוהויבען, ווען מיר זאלען וועלען אויסרעכענען די וואוילטעטיגקייט פון דער בא-ראן הירש. פרוי פון באראן מאכט דעם הירש, נאך פאר'ן לעבען פון איהר מאן האט זי געגעבען פיל סובסידיעס פאר יודישע אינסטי-טוציעס אין א רייה לענדער און האט אויך געשאפען אייגענע פאנא-וועלכע, נאך'ן טויט פון איהר מאן האט קלארא הירש זיך איבערגעגעבען נאך מער מיט וואוילטעטיגע ארבעט און האט אויסגעהאלטען די אינסטיטוציעס און פאנא-וועלכע, וואס באראן הירש האט געשאפען. אין איהר ציאה האט קלארא הירש פיר פינפטעל פון איהר פערמאדען איבערגעלאזט פאר וואוילטעטיגע צוועקען, זי איז געשטארבען דעם 3. אפריל 1899. פון די פאנא-וועלכע זי האט אר-בערגעלאזען, ווערען נאך איצט אויסגעהאלטען פיל יודישע עצה-הונג-אנשטאלטען אין גאליציע, אין אונגארן.

פיל לענדערס האבען זיך שוין געוועסט ווע-גען באראן הירש נאך זיי זיין לעבען, אפמאל מאוסע בעליידיגענער לענדערס ווענען פער-ווער ליכע אינסטיטע אנגעלייגטען אין ווין פרווא-טען לעבען. און אויך ביז איצט ציטע זיך דער פאריז פון די לענדערס. אבער איבער דעם אלעם הויבט זיך אויף די וואונדערבארע מיסטעריע, די לענדערס פון דער וויקליכקייט ווענען איינעם פון די גרעסטע פילאנטראפען, וואס יודען האבען א-מאל געהאט, אין די הספדים נאך באראן הירשן האט מען איהם פערגליכען מיט די ראש-טילים, מיט די מאנעס-הייזערס.

קורץ פאר זיין טויט האט באראן הירש גע-זאגט צו א צאנזער-קאנזער וואונדער'ס פאר ווער-טער, וואס האבען זיך לאנג איינגעקריצט אין דער געדעכטע פון די אלע, וועלכע האבען עס שפ-טער געהערט:

— עס איז מיינ טיפסטע איבערצייגונג, אז איך דארף מיר בעטראכטען נאך אלס צייטוויילי-גער פערזאנלעך פון דעם רייכטום, וואס איך האב צונויפגעוואקסען און איך האב צו פילט מיטער-העלפען אויף מיינ אופן צו דע-הויבען, צו פער-בעסערען די לאנגע פון זי, וועלכע דער גורל פון לעבען האט צוויי שווער געטראפען.

און ער האט זיין פליכט, אויף זיין אופן, ווי ער האט עס געהאלטען פאר אמיטעטען צוועקע-סג — ערשילט פולשטענדיג, ער האט געהאלפן מיט דער פרייסטער-האנד. אין דער נייער יוד-שער געשיכטע לאזט איבער באראן הירש, ווער-מענס 100. געבאטעטאג עס פייערט איצט די ברייטע יודישע וועלט, א גאנצען אלס איינער פון די גרעסטע בעלי טובה.

גענעראל מא

פיהרער פון כינעזישען מיליטער אין מאנדזשוריען

פרייה פון סטאראסטא דיכטאר-עוויטש צום „נייעם פאלקסבלאט“

דער אפטרעטענדער סטאראסטא געזעגנט זיך מיט דער לאדזער בעפעלקערונג

געזעגנט-ווייט פון סטארא- סטא דיכטאלעוויטש אין קהלה

דער אפטרעטענדער סטאראסטא איז געקומען מיט א געזעגנט-ווייט אין דער יודישער קהלה. דער ווייט-ווארט איז אויסגענומען געווארן דורך דעם קהלה-סעקרעטאר ח' נאדעל. וועלכער האט איהם אין גאנצן פון דער קהלה געווארט שוין ווייט-ווארטען דיכטאלעוויטש האט דורך דער פערמיטלונג פון דער קהלה זיך געזעגנט מיט דער יודישער בעפעלקערונג אין לאדז.

ביים ערשטן מיינע מליכישע און געזעגנטליכע פליכטען. גלייכצייטיג וויל איך דורך דער פערמיטלונג פון איינער ח' צייטונג, זיך געזעגנטען מיט אלע בירגער פון לאדזער שטאט. מיין ארבייט איז לאדז געהער צו די שעהנסטע בלעטלעך פון מיין לעבען. איך האב דא געטראפן פיל גוטע מענטשן און פיל גוטע בירגער פון דער מליכה. מיט דער גאנצער הארציגקייט געזעגען איך זיך מיט דער ארבייטערשטאט, וועלכע איז באמת צוויי גוט און געזעגנטליך.

ווי בעקאנט פערלאזט דער לאדזער סטאראסטא דיכטאלעוויטש זיין אמת און געהאט איבער דעם אמת פון לעבעדיגער ווייט-ווארטען. מיר האב זיך געקומען פון אפטרעטענדען סטאראסטא פאלגענדיק: ח' שווער רעדאקציע „נייער פאלקסבלאט“.

פון האנדל-גערעכט

לעצטע פאר האנדל-סעסיע האט דאס האנדל-גערעכט געגעבען 2 „נאדארען“ און 2 אפארלאטשען

לערקוין פון שרייב-מאשינען און בירג-אייגרייכ-טונגען. דער טערמין פון צייטווייליגען פערעכענט-ליכען דעם אפארלאטשען, איז בעשטימט געווארען אויפ'ן 9 דעצעמבער ד. י. דער געפאלענער איז געשטעלט געווארען אונטער פאליצייאישער אויפ-זיכט.

צו געבען א „נאדאר“ אויף 3 חדשים. אויך דער זעלבער זיצונג האט דאס געריכט געגעבען א „נאדאר“ דער פירמע „אילא סארגאלין, ירשים“ (וואלטשאנסקא 103), לויט'ן בילאנס שטייגען די אקטיווען איבער די פאסיווען מיט 169,456 זל. לויט דעם לעצטען בילאנס אויפ'ן 31-טען אקטאבער שטייגען זיך די אקטיווען מיט דער סומע פון 384,280 זל. דערביי שטייגען די אקטיווען איבער די פאסיווען מיט 52,258 זל.

נעכטען אויף דער לעצטער פאר האנדל-ווי-צונג 5'ן האנדל-גערעכט, איז בעטראכט געווארן די ביטע פון דער פירמע „וואט“, טעכנישע בירג (נאדארטש 12), דער אינהאבער פון דער ביי-רא אינזש. מארצעלי אבראמאוו, האט אין גאנצע-בער ד. י. אפגעגעבען א ביטע וועגען א „נאדאר“ אויף 3 חדשים. דער בילאנס אויפ'ן 1-טען סעפטעמבער ד. י. שליסט זיך מיט א סומע 561,275 זל. די אקטיווען שטייגען איבער די פאסיווען מיט א סומע פון 367,744 זל. לויט א צווייטען בילאנס אויפ'ן 15-טען דעצעמבער ד. י. שליסט זיך מיט א סומע פון 437,445 זל. דערביי שטייגען די אקטיווען איבער די פאסיווען מיט 251,142 זל. דאס געריכט האט בעשלאסען, דער פירמע

דאנערשטאג
24
יד
טבת תרצ"ב

דעצעמבער
7.41 וון-אויסגעבן
3.24 וון-אונטערגעבן

די פאסט אין חגא

היינט, דאנערשטאג, וועט די פאסט זיין אסען סארץ פובליקום ביי אונזער. פאקטען אין בריק וועלען אפגעגעבען ווערען צוויי מאל, עס-פרעס-זענדונגען און וועקסעל-פראטעסטען וועלען אונגענימען ווערען אויף א נאכמאלען אופן. די קאנצעלאריע פון פאסט וועט אפען זיין ביי 12 מיטאג. פרייטאג און שבת וועט די פאסט אונטערהאלטן נאך עקספרעס בריק און טעלעגראמען. שבת דעם 26. און די צוויי טעג וועט אוועקשטעלען ווערען א דיושור פאר די אפגעגעבען פון די פאסט קעסטלעך, פון 9 ביז 11, וואו עס וועלען ארויסגייען ווערען צייטונגען, די וואס וועלען זיך מעלדען וועגען דעם. זונטאג דעם 27. וועט די פאסט זיין טעטיג פון 9 ביז 11 פרייה און איין מאל וועלען אפגע-טראגען ווערען בריק אין די וואוינונגען. עקספרעס-זענדונגען וועלען אפגעגעבען ווע-רען נאכמאל. פון מאנטאג וועט די פאסט זיין אפגע-נאכמאל.

מארגען וועלען די טראמוואיען נישט קורסירען

(2) היינט 8 אונטער וועט אפגעשטעלט ווע-רען די טראמוואיען-קאמיוניקאציע. מארגען, פרייטאג וועלען די טראמוואיען נישט קורסירען. שבת וועלען די טראמוואיען שוין קורסירען נאכמאל.

מארגען וועלען די אויטאבוסען האבען זייער סעזא

(2) דער שטאט-סטאראסטא האט ארויסגעגע-בען א „נאדאר“ ביי די אויטאבוס-פערזענלעך אויף א קאמיוניקאציע מיט פאסענדיגען מארגען, פרייטאג און פרייטאג-פלאץ ביי'ן ריימאנד פלאץ פאר א מינימאלען אפזאחל פון א פאסאזשיר.

אדעלגאציע פון בעהער-אר- בייטער ביים ווייט-פערזענלעכע רעפארמס

(2) צום ווייט-פערזענלעכע רעפארמס האט זיך נעכטען געווענדעט א דעלעגאציע פון בעקער-ארבייטער מיט'ן דאטם, מארגענטאג פארש. די דעלעגאציע האט אנגעקומען, אז די בע-קעריי-בעזיצער פיהרען נישט אויס דעם אפמאך מיט די ארבייטער, ביים ארבייט-אינספעקטאר. ווייט-פערזענלעכע רעפארמס האט געזעט. פערט, אז די פראגע ליגט נישט אין זיין קאמ-פעטענץ און מען דארף זיך ווענדען צום ארבייט-אינספעקטאר. ער אליין האט צוגעזאגט צו איי-טערוועגירען וועגען דעם ביים אינספעקטאר.

א געהיימנישפולער פלוטיגער אנפאל געשאסען און פערוואונדעט אנארבייטער. דער אנפאלער איז ענטלאפען. דער בעפאלענער גיט נישט היי ערלעהרונגען

זיין, אין א קאלושע בלוט, א לענגערע צייט. ערשט א פערבייגענער פאליצאנט האט דעם פערוואונדעטען דערוועהן און צו איהם צוויי-געווענען די גיכע הילף. נאכ'ן ערטיילען די ערשטע הילף איז ע. אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל אין א שווערע צושטאנד. דעם אנפאלער האט מען נישט געקאפט. דער פערוואונדעטער גיט נישט קיין שום ער-קלערונגען.

ליכע שאסען און טרוטשינסקי איז פערוואונדעט גע-ווארען. צוליב די שפעטע נאכט-שעה'ן איז טרו-טשינסקי געלעגען אויפ'ן טראנספארט צו פערוואונדע-טען.

(2) נעכטען ביינאכט ווען דער ארבייטער לוד-וויג טרוטשינסקי איז פערבייגענאנגען די פאפאליק אויף פאמאסקא 163, האבען זיך דערהערט עט-

ער האט פערקויפט 2 פלעצער זיין פלה באר ווען זי איז געווארען זיין ווייב, וויל ער איהר די פלעצער נישט געבען

דאס געריכט זאגט אבער: געהויפט איז געהויפט

גוט געלעבט און זי וועגן זיך אין א קירצער צייט ארום פונדערגעגענגען. איצט האט זיך טשעבי געווענדעט צום געריכט מיט א בקשה צו מאכען אונגילטיג די קניה פון די דעמאנאטע פלעצער, וואס זענען פאקטיש ווערט 250,000 זל. דאס געריכט האט אפגעווארפען טשעבי'ס בקשה.

(2) אין דער ציוויל-אפטיילונג פון לאדזער קרייז-געריכט איז נעכטען פארגעקומען א „נאדאר“ סאנטער פראצעס. סטעפאן טשעבי, נאפאליקאוסקא 168 האט חתונה-געהאט אין יולי ח. מיט'ן כרייליין וועפא קרישטשעלסקא. 2 וואכען פאר דער חתונה האט ער פערקויפט זיין פלה צוויי פלעצער אויף קאפערניקא אויף א סומע פון פופצען הונדערט זל. נאך דער חתונה האט דאס פארפאלק נישט

צונאכ-פאכאר

(א) מאנטאג, דעם 28-טען דעצעמבער קומט פאר אויף קאשטשוקי 21 די צונאכ-פאכאר-קא-מיסע פאר'ן יאהרונג 1910 און עלטערע ביי 1888, וועלכע זענען נאך פון איצט נישט בעשטא-נען פאר קיין פאכאר-קאמיסיע און האבען נאך נישט רעגולירט ווער אונטערגעקויפט צו מיליטע-ריגסט. ס'דארפען זיך שטעלען די מאכאר-קא-וועלכע האבען בעקומען אויפגעדרונגען פון שטאטישע סטאראסטא.

בע'גנ'עט 20 קליינע הינדער

די געשיכטע געב'טע איז

ארעסטירט געווארען

(א) איז דער געזונד פון פאליס האט מען דעצעמבער 20 קליינע קינדער, וועלכע זענען געגאנגען אין שול אריין, מ'האט זיי ארגענעמער-די פאלטשען, צונוימען די ביכער א.א.וו. נעכטען איז די פאליציי געלויבט צו פעהאלטען דעם נוב. דאס איז די 34 יעהריגע יאניגא יאפאלאנסקא, זי איז אפגעהערט געווארען אין ארעסט. זי האט אויף אים 20 קליינע הינדער.

פערזענליכעס

דעם חשובען דאסטאר א. סאכערמאן פאר זיין איידעלער פעהאנדלונג בעת דער קראנאטייט, דאנקט עסענטליך אויף דעם וועג דער לעמבערגער ווייט-ווארטען מאן. יאן דיכטאלעוויטש.

א „לאטעריע“ אין דער גאס

און 4 חדשים מיררע

דער 25-יעהריגער עווארד שטשעטשינסקי האט זיך איינגעקויפט אויפ'ן גאס צוויי מין לא-טעריע, דורך וועלכער ער האט געהאט די גע-לעגנהייט אויסצוגארען ביי גאנצען מענטשן פערזענלעכע סומען געלט, נעכטען איז דער קרום-יער געשטאנען סארץ געריכט און בעקומען 4 חדשים טורמע.

אפטייגען

היינטיגע נאכט-דיושורען

(2) היינט ביינאכט דיושורען פאליציע אפ-טיקען: ליגוועבער, פרייטאג-פלאץ 2; הערשאמאן, מלינאסקא 1; דאליעלעצקי, פיעטריקאווער 127; פערלאמאן, צענעלינאקא 32; צימער, וואלטשאנסקא 37; וואיטישעקי, נאפאליקאוסקא 27.

איז סילוועסטער-אווענד מעגען די פרייזער-אנשטאלטען זיין אפען ביז 11 אווענד

(2) די האנדל-ערקער-קאמער האט מדינע געווען אלע פרייזער-עכען, און אויפ'ן גרונד פון א פערשטענדונג מיט'ן ארבייט-מיניסטעריום איז ערלויבט אפגען צו האלטען די פרייזער-אנשטאלטען דעם 31 דעצעמבער, אין סילוועסטער-אווענד, ביז 11 א זיגער אין אווענד.

פערשידענעס

דער פראצעס וועגען וויינבערג'ס פערמאכ טער בעקער, וועלכע איז פארגעקומען אין העכ-סטען טריבונאל אין ווארשא, איז נאך די בעקעריי פון יונה וואלף וויינבערג, שוין יאקובא 2.

דער עלענאנטער
וויינהאכט-פרעזענט
איז נור א שעהנע באבאניערקע
אייגענהייט אין דער איבעראל רענאמירטער
פערפארמע פון
J. DRUKIER
5 ZAWADZKA 5, tel. 175-92.
וואו עס געפינט זיך שטענדיג אויף לאדז
א רייכער אויסוואל פון אלערליי
פון איינ-און אויסלאנד.
קאמורעני - פרייזען!
קאמורעני - פרייזען!
בעמערקונג: פאר פארגעסענע - בעדייטענדיקע ראכאטען.

זאל פיל הארמאניע

מיטוואך, דעם 30. דעצעמבער, 9 אווענט

טויזענדער מענשן זענען אוועק אהן פילעטען פון משה קוסעוויצקי'ס לעצטן האנצערט אין פיל הארמאניע

טויזענדער מענשן זענען בעניסטערט געווארען פון משה קוסעוויצקי'ס הערליכע שטימע, וואס פערשטאמט און ענטציסט די צוהערער!

נאך גרויסע מיה אין אונז געלינגען צו אנגאזערען אויף איין-און-איינציגן קאנצערט, מיטוואך, ד. 30. דעם 9 אווענט, סאר זיין אפפארן נאך אויסלאנד, דעם קעניג פון די חוגים אין פוילען, דעם אויפגעריכטען בעל מנוח און גלענצענדען צויערער פון עמור

משה קוסעוויצקי

אבערסאמאר פון דער ווארשאווער סינאגאגע.

וועלכער וועט אויספירען די שטעטע פערל פון די יודישע פאלקס-לידער, אפערן-אריען, חזנים ביינא, געוונען צום ערשטן מאל אין קאדו

אין פראגראם צווישען אנדערע: (1) לעינגן עשור עמלונ (איינענשטאט), (2) זמפני חמאנו (ברין), (3) אלף אלף (אלמן), (4) רבנו של עולם (קוסעוויצקי), (5) לידור ודור, (6) אהבת עולם, (7) עהביא (אלטער), (8) יהי רצון, (9) לאר ברוד, (10) אתן חול, (11) אתה יצרת, (12) ועל ידי עבדך, (13) שיבנה בית-המקדש, פאלקס-לידער, ווי אויך אפערן-אריעס.

בילעטן פון 1 ביז 3 זלאטעס שוין צו בעקומען אין דער קאסע פון פיל הארמאניע.

געברייט הייזער אהן ערלויבניש

(א) די ברידער מאטעל און ברוך טינגאן זענען שותפים פון פלאץ אויף מלינאקא 101. דער פלאץ ליגט אויף אנאפולענסטען קארט, צוליב דעם האבען די ברידער געמיינט, אז פארדאך נישט קיין צוליבניש אויף אויפגעשטעלטען דארט א הויז און האבען דארט אויפגעשטעלט א 2-שטאקיקע קאמפניע. די בוי-אינספעקציע האט פערמיטלעט דעם בוי, די בעזיצער האבען זיך דערפון גארנישט געמאכט, אראפגריסען דעם זינגל און ווייטער געבויט.

צוליב די דאזיקע מאכנאציעס זענען ווי צו-געפונען א קאפ פון א מענשען אין א דארף הינטער לאדו

געפונען א קאפ פון א מענשען אין א דארף הינטער לאדו

(2) נעכטען האט מען אין דארף גורקא פאציאניקא, לאסקער פאזיטא, געמאכט א שרעק-ליכע ענדערונג, דער דארינער איינוואוינער ראבערט יענטע האט אין דער בלאטע געפונען א מענשליכען קאפ. ער איז אוועק אין דער פאליציי אין גע-מאלדען וועגען דער שרעקליכער ענדערונג.

גענימען וועקסלען אויף 46 זלאטעס און אויסגעשטעלט אויף 146 זלאטעס

(א) מענערל בושפאקאס פון נאוואמיעסקא 6 פערנעהמט זיך ווייט א לענגערע צייט מיט הוי-זירערי און פערקויפט אין די דערפער אויף ראטעס און פאר מוזמן. אין חודש יולי האט בושפאקאס געשלאסען און געשעלט מיט יוזפא וועלאשטיק פון דארף וואוסינסקי, לאדווער פאזיטא. וועלאשטיק האט געקויפט עטליכע מעטער טחורה, האט געצאלט 25 זל. מוזמן און 2 וועק-סלען, צאמלנאר דעם 3 נאוואמיער און דעם 3.

לאדווער יודישער קאמעראל-טעאטער היינט און מארגען ווערן נישט געשפילט.

שוין דעם פרייטאג איז שבת געווען און די בילעטס ארטיסטן בערטא זאסלאווסקא און לעאז געטליכערמאז אין דער סענסאציע. נעלער פרעמיער!

דער גרעסטער רעקארד-שלאגער אין 3 אקטען מיט פיל נייע שלאגער-לידער, קעלעטען און טענן. לעזט און שטייט! צום געזענען א מתנה דעם לאדווער סעאטער-עולם! סריוס-פרייזען! אלע בילעטן אין פארטען פון די ערשטע רייה נאר 1 זל. א בילעט יעדער איינער קאן זיך שוין פערמינען צו קומען אין קאמעראל-טעאטער!

שבת, 12 ספיה - 50 גר. און 1 זל. שבת, 4 נאכט - קאנקורס פון קאמיקער ערשטע רייה - צום לעצטן מאל

אהאריוואס בענקט דער חזן מים חזן'טע

יעדער קאן מיטנעמען א מינד בחנם! איינהייטס-פרייזען: 50 גר. און 1 זל. נעמענט! די לעצטע ביליגע פארשטעלונג צום געזענען ווי!

אכטונג! מיטוואך, ד. 30. דעם. הויבען זיך אן די נאכט-שפילן פון לאדווער קאמעראל-טעאטער און קליינסונסט-טעאטער "אררט" קינסטלער. אנט. מ. פראדערווא. וואס? לעזט די ווייטערדיגע אנאנסע!

2 קינדער מיט שווערע פראגנא-וואונדען

זיי האבען אליין געברענגט צו דער שרפה (2) אויף פאציאניקער שאסיי 46 זענען 2 קליינע קינדער פון יוזפא זארכמבא איבערגע-לאזען געווארען אהן אויפליכט, די קינדער האבען זיך געשפילט מיט שווערעלעך און אין א געוויסען מאסעס האבען זיי אונטערגעצונדען דאס בעט-געוואנד, די קינדער האבען געוואלט אליין לעשען

3 „סוחר'טעס" ביי א בויז אין די הארעס די טרחה האט נישט געליינט - 2 און א האלב יאהר תפיסה

(א) צו דער בויז פון חמה פיינלעכע ווייטש די הארעס אויף גאנצמאקא 19 זענען צוגעקומען 3 מירוען, וועלכע האבען אנגעקוקט פערשידענע סחורות און צום סוף גארנישט געקויפט, ווען די „סוחר'טעס" זענען אוועקגעגאנגען האט די מירוען פיינלעכע בעמערקט, אז ס'פעהלט איהר א שטיק סחורה אין ווערט פון 400 זל. זיי האט געמאכט א טומעל און איינע פון די קויפערס האט זיך איינגעגעבען צו פערהאלטען. דאס איז געווען עטלעך מארקאוישט פון לימאנאקא 43. זי האט ער-קלעהט, אז זי ווייט גארנישט פון דער גנבה. זי איז צופעליג געווען ביי דער בויז צוזאמען מיט איהר בעקאנטער פייגע אדלער פון לטאמיערסקא 26 און חנה שניידערמאן.

אלע 3 מירוען זענען געשטאנען פארן

Dr. A. SZMIGELD
ספעציאליסט פון נערווענקראנקהייטען
שפראכ'שטערנענען, (שטאמלן און אנדערע)
היינטיג פון שווער ענטוויקעלטע און שווער-טויגהארע קינדער
ul. SRODMIEJSKA Nr. 27
טעלעפאן 161-89
פון 5 ביז 7

געוואונט וואס זי זאל רעדען. אין דעם מאמענט האט זיך דערהערט א רייד פון א שווערעלעך אין א שטעטלעך און אין א ווייב קעל פון צימער-האט זיך פערמינען א קליין פיישיל. פערעלעך האט דערהערט א פייגער מיט א מכשפה פנים, מיט צווייפערטע האר, נאקעטע פיס, ענט-בלויזע ברוסטען, אנגעטון נאר אין אביאנטער-קליידעל, די פיהר האט זיך אויפגעשטעלט, גע-לויכטען מיט דעם שווערעלעך אין אלע זייטען און ענדליך בעמערקט פערעלעך וועגן אויפן טיש. פערעלעך איז שוועל צווייפערטע פונדען פון טיש און צוגעלאפען צו דער וואנד, צוויי ווי זי וואלט זיך געוואלט ער-ניצן אויסגעהאלטען אדער איינ-גאנצען ענטלויפען. די פרוי איז אבער אהן שום צער-קאמפליעס צוגעגאנגען צו איהר און מיטן שווער-בעלעך איהר געלויכטען גלייך אין פנים אריין, צוויי צו פערעלעך האט געמוזט צומאכען די אויגען. - צוויי א דאמא, א פיינע דאמא האט מען אונז דא צווייגעשיקט, „פארדאך פערעלעך, זעהר צי-גענעם, ס'איז דא א צוגעוואנדען נאך א שווערעלעך, כדי גוט צו בערעכטען און צוויי האט זי טאקע גע-טון, זי האט בעקוקט פערעלעך פון אלע זייטען פון פא-צייט און הינטען, פערעלעך האט ערלויבט מיט זיך צו ווארפען ווי מיט א פילקע הין און צוריק און האט נישט געוויסערט קיין איין ווארט. - וואס האט די מאדאם פושעקא-אביעט, וואס מיר האבען דעם פאר, אז זי זאל אריינקומען אין אונזער געוועלשאפט? - איין... איך בין אמשולדיג... איך האב גאר נישט געטון. - געוויס, געוויס אמשולדיג, איך פערשטעה, זיי זענען אונזערע מערער, זיי לאזען אונז ביי זי ריהען, געוויס אונשולדיג מאדאם, איך בין אויך אונ-שולדיג, און זיי האבען מיך אויך צווייגעפאקט אין לאך.

ר. איזראעל. א סענסאציע-עראמישער ראמאן פון דער לאדווער ווירקליכקייט

קאפ - איז פערעלעך צווייגעגאנגען אין ארעסט צימער, א מאדענע ריח האט איהר א שלאג געטון פאר דער נאך. א ריח פון פייכקייט, שווייט און אונגלייכקייט. אליין נישט וויסענדיג פאר וואס האט זיך פערעלעך צוריק אויסגעדרעהט אבער אין דעם מא-מענט האט זי געהערט דעם קלונג פון די שליסלען, מיט וועלכע דער פאליציי-אגנט האט פערשלאסען די טיר און די שווערע טיר, וועלכע האבען אפגעד-הילכט אין קאדיראד. גרויסע טרעהערן וואבען זיך אנגעהויבען צו גיסען פון פערעלעך אויגען, בלוטיגע טרעהערן וועלכע זענען געקומען נישט גאר פון די אויגען גאר פון טיפן בעליידיגען און געקוקענד-טען הארץ איהרס. טרעהערן פון פערצווייפלונג און פארווארף אויף דער גרויסער אונגערעכטיגקייט וואס ווערט איבער איהר בעקאנגען, טרעהערן פון אונגענליכען צער און ליידען פאר נישט קיין איי-געזע זינד.

פערעלעך איז געשטאנען אויף איין קארט, מורא האבענדיג צו מאכען א שריט ווייטער, ווייל צוליב דער פינסטערניש וואס האט געהערשט אין צימער, האט זי נישט געוועהן גארנישט פאר זיך. זי האט אבער געהערט עפעס אזא אונגלייכקייט, שרעקעווי-דיגען מאפען פון אימיצען, דאן ווייטער עפעס א הייזעריגע, שיכור'ס שטים, וואס האט גערעדט אונ-פערשטענדליכע דבראים, דאס האט דערפון האט ביי איהר אנגעהויבען שטארק צו קלאפען, און זי האט נישט געוואוסט, וואס זי זאל טון. טאפענדיג

איינער פון די פאליציי-אגנטען האט פערעלעך אר-ראפגעהירט אין ארעסט. ער האט געעפענט די טיר מיט די שווערע שליסלען, און געווארט ביז פערעלעך וועט אהין אריינגענעמען. - ביינאכט נישט וועקען און נישט קלאפען, ווייל קיינער וועט נישט אקומען, אויב איהר וועט עפעס וועלען, אינאיינעמיר, זאלט איהר אנקלאפען און טיר און איך וועל צוקומען צום קליינעם סענ-סטערעל אט אזא שעהנע פאני, האבען מיר נאך נישט געהאט ביי זיך. מן הסתם עפעס נישט אונ-שטענדיגעס געמאכט, נו, מוז מען געהען אין קאדו צוריק, ס'וועלט נישט. געווען איז געווען. פערעלעך האט אפילו נישט געהערט וואס דער פאליציי-אגנט האט געוואלט, ווערנדיג די אפגענע טיר פון ארעסט איז איהר טונקעל געווארען אין די אוי-גען, זי האט זיך געמוזט אנטפארען אן דער וואנד, נאן זי זאל נישט אומפאלען, עטליכע סעקונדען האט געדויערט ביז זי איז געקומען צו זיך.

- ס'גלחט זיך נישט, פייגעלעך, דא צווייגע-גען, האט געוואלט דער פאליציי-אגנט, איך פערשטעה דאס ווער גוט. קיין קינעלעך גיט מען נישט דא צו עסען. קיין מאניקאר, קיין פוידער און קיין שטייג-קע, אבער נישט קשה, אלץ געהט פערביי, נישט אויף אייביג אין דאס.

מיט קאפ-שווינדעל מיט א מאדענע גערויש אין די אויערען, מיט קאפ-וועהטאג אפועלעך, ווי עס וואלט איהר אימיצער מיט א האמער געקלאפט אין

"COCTAIL" פושיאור 34 טעלעפאן 105-73

פון מארגן, פרייטאג, דעם 25. דעם.
"איש 4 טיי"ן
18 ביילדער פון ד"ר פייטראשעק, וויס און העמער.
עס נעהמען אנטהיל: **Nora Ney, Hanusz, K. Taterkiewicz, Xenia Grey**
Luisiana-Girls פאלעס-אנסאמבל
Czarnańska, Garelkówna, Opolski, Lopek-
Borufski, איראפעאישע-בעריהמסער באלעס-
Blok-Snay פאר

פרייטאג, דעם 25. דעצעמבער — 2 פארשטערונגען:
8 און 10 אונטער, שבת און זונטאג 8, 8 און 10 אונטער.
פארשטערונג פון בילדער און בילדער פון צייטונגס-וועג פון
"דאנערשטאג" טעל. 101-30 און 223-30 פון 10 פרייה
פון 5 נאכט, און אונטער, פון 5 נאכט, אין קאסע פון
טעמער "Cocktail" פושיאור 34, טעל. 105-73.

פון הינא, "בייקא"

אין קינג-טעאטער, "בייקא" ווערט איצט דע-
מאנסטרייט מיט גרויס ערפאלג דער העכסט-אי-
טערעסטאטער פוילישער פילם א. נ. דער שטורם
פון טייך. דער דאזיגער פילם איז אונגעשריבען
געווארען פון פערשטארבענעם פוילישען שריפט-
שטעלער טעמאן זשעראמסקי.

אין דאזיגען פילם קראצערן די בערימטע
פוילישע אקטיאָרען מאריא מאליצקא, בראדזשיש,
ינואשא טעמפאווסקי, אינגעניוס פאדא און אנד.
די מוזיקאלישע אילוסטראציע געפינט זיך
אונטער דער לייטונג פון ה' מ. לי זינער.

דאנערשטאג, דעם 24 דעצעמבער

11.58 צייטונגס-און 12.10 גראמאפאן. 4.00
פילוסאפיע'ס לעצטע שריטען. 4.25 גראמאפאן.
4.45 פאליטיקען. 5.00 פראגראם פאר קינדער.
5.30 יום-טוב-פראגראם. 9.50 פון ווערשע.
טעאטער. 10.35 פון קאטאוויץ. 11.25 פון לעמ-
בערג. 12.00 קאנצערט.

DOKTOR

H. SOŁKOWSKI

צעגעלניאנא 4, טעל. 216-90
ספעציאל-ערצט פאר היימ-און ווענערישע
קראנקהייטען, בענער-שוועלע, אלע אים
אנאליזען, עלקטראקראמיע, בעהנדלונג
מיט קווארט-שטראלען.
נעמט אן פון 2-8 און פון 9-5 אונטער.
בעזונדער ווארט-ציימער פאר פרויען.

Dr. med.

W. Eychner

אקושיורע און פרויען-קראנקהייטען
וואוינט איצט 4 צעגעלניאנא 4
(נעבן הינא, מאשאר) טעל. 134-72
נעהמט אן פון 2-4 און פון 7-8 אונטער.

Dr. Różaner

ספעציאליסט פון היימ-און ווענערישע קראנק-
הייטען, מעדיצין-שטעלע און קינדער-אויגן-
נארמאליזאציע, טעל. 128-98
נעמט אן פון 10-8 און פון 4-9 אונטער.
זונטאג פון 9 ביז 10 פרייה.

Samochody

motocykle używane
Kupno, sprzedaż, komis
zamiana.
Auto-Agencja
Gdańska 82 tel. 189-28

קליינע אנאנסען

1 זלאטי
פאר א אנאנס ביז 15 ווערטער

א געוועב איבערגעגעבן מיט א שטוב, און
א קעזער, ס'קען זיין ס'ביליגע געוועב. צו ער-
פארען קאנסטאנטינער 74, ליכטענשטיין. 689L

א שטוב מיט איינריכטונגען און קייל-ס.
קעגן 73 און פון זאפארט איבערגעגעבן צוליב
אריינען. צו ערפארען אים'ן ארט. 689L

א שות' מיט 1000 דאלאר קען צוטרעטען
צו א גוט איינגעפירט געשעפט. פרנסה געווערט.
צו פערשטערניגן זיך מיט ווייניק, 6 עטרייטן 10
מעבעל-געשעפט. כל הקולם זכה. 689L

2 bez odstępnego w naj-
lepszym punkcie handlowym oddam od
1-go stycznia. Wiadomość u gospodarza
al. Kościelna 3, do 10 rano. 989L

איבערמאנטאר משה הוסעוויצקי אין לאדו

דעם קומענדיגען מיטוואך, קומט קיין לאדו
דער וועלט-בערימטער חזן, אויבערקאנטאר פון
דער גרויסער ווארשאווער סינאגאגה'ס משה קו-
סעוויצקי, וועלכער וועט אין פיל-הארמאניע-זאל
אויסטרעטען איין און איינציגן מאל פאר זיין
אפגאהרען נאך אויסלאנד.

די "ארט" פרעמיערע

קומט פאר דעם 30 ד. ה.
די ערשטע פרעמיערע אין דעם היינטיגען
סעזאן (דו"ט'ן אלגעמיינעם טאטער - די 24-טע)
קומט פאר דעם 30 ד. ה. אין דעם בנין פון
"ידישען קאמערעל-טעאטער" וואלענע 1 מאי 2.
היינטיגער פיהרס אריין דער "ארט" א וויכ-
טיגע אינאנאציז - א קינסטלערישע טאנק-קוואר-
טעם פון קוואליטעטע סענצערניס.
דאס פראגראם וועט טראגען דעם נאמען:
"מ'זאכט פון דער וועלט..."

— נישט קיי חידוש: ס'איז געווארען אז
ביטערע, אזא לעכערליכע וועלט — אז מען מוז
לאכען!

אלץ בעסער, ווי ווייניג...
ווארום, ווי זאגט שלום עליכם: "לאכען
איז געווען — דאסווייניג היינט לאכען!"

אין אלזא שוין מארגען

נאך א טאג און עס קומט די יום-טוב-פרע-
מיערע, איש 4 טיי"ן אין טעאטער "קאטאוויץ",
פרייטאג 24. די פרעמיערע פערשטערט צו זיין
אונגעוועהנליך אינטערעסאנט. מיר בענערניגען זיך
מיט די נעמען פון: נאדעל, דאדל, קאליניבנא,
קארל האנש, בארונסקי, עדמיר מינאוויטש, קא-
סאנסקי, סאטארקאוויטש, קענעגא דעסני, טשא-
קאריסקא, גארעליקובנא, לאפסק-בארונסקי, א. א.
ניי אנאנאזשער באלעט, "לוינאנא" — גירלס.
די רעזשי ליגט אין די הענד פון בעקאמאטען
אין לאדו רעזשיסער קאנסטאנטי טאטארקאוויטש,
די מוזיק ליגט אין די הענד פון טאדעאש שיגע.
טינסקי, אלזא פרייטאג קומען פאר 2 פארשטער-
ניס, 8 און 10 אונטער, שבת זונטאג 3 פארשטע-
לינגען 6, 8 און 10 אונטער.

מאטארעז

עלעקטרישע נייע און גענוצטע, ביליגסטע קוואליטע-
טע פארמאטור-ווערקשטאטען
בוי פון קאלעקטאָרען און אויפ-ווערטער,
אינסטאלאציעס
Reklamy NEONOWE
[ul. J. REICHER I S Ka, Południowa 28, tel. 21-000]

44 וויכטיג פארמאנען 44

היינט נישט קיין
בעסערע פארמאנען איבערצייגט איין
נישט אין מירן חתונה-געשעפט
Ch. ŁAZNIK

44 גראנסקא (רלונא) 44

טעל. 162-56
נאך ביי מיר קענט איהר בעקומען פערשטע מעבעל-
שעה, גוט און ביליג.
בעס: כמות און גענוג מעבעל,
דוואלעס א. א. ו.
קומט און אויפערצייגט אים!

44 PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטאריס-ספעציאליסטען
זאמאדזקה 1.

נאך פאר ווענערישע היימ-קראנקה.
אין מענער-שוועלע אנאליזען פון בלוט
און אויספלוס אויף ספייליס און טריפער.
קאנסולידאט מיט ספעציאליסטען פון אור-
לאנישע און נערווען-קראנקהייטען.
קוואליטעט-לאמא, עלעקטרישער
הייל-קאמפליקט קאנסעמטיק.
— טעטיג פון 8 פרייה ביז 9 אונטער.
— פון 11 ביז 12 פון 2 ביז 3 נאכט.
געמאכט א פרוי-דאקטאר ניר קינדער און פרויען
זונטאג פון 2 פרייה ביז 2 נאכמיטאג.
— צוונדער ווארט-ציימער פאר פרויען —
ווייט 3 זל.

Dr med.

H. LUBICZ

ספעציאליסט פאר היימ-ווענערישע און
געשעפט-קראנקהייטען
צעגעלניאנא 7 (פרייהער 43) טעל. 141-32
עמאנאנס-שעה 8-10, 12-2 און 5-8, זונטאג
אין יום-טוב 1-9 פאר דאמאן פון צוונדער ווארט-זאל.

נעלם געווארען פון געריכטס = זאל נאכדעם ווי ער איז פערמאשט געווארען אויף טורמע

(א) מיט עטליכע טעג צוריק האבען מיר מיט-
געטיילט, אז דער 20-יעריגער שמואל שטראן
איז פערמאשט געווארען אויף 5 חדשים טורמע,
פאר אויסטרעטען געלד. איצט דערווייטער מיר זיך
ווערען א ניי שטוקעל פון דעם דאזיגען יונגעמאן.
אין ווארטע זאל פון שטעטישען געריכט האט ער
אויסגעזאגט א מיינעל מיט געלד איינעם כון

א גנב נעהמט אורלוף איז טורמע און פערנעהמט זיך ווייטער מיט זיין "פאר"

(א) אין דאדל גארי אסטראוויסקי, קאנינער
פאליצאנט האט מען לעצטענס צווייגעפירט עטליכע
זעהר דרייסטע גנבות. ביים זעהרען דעם גנב איז
פערמאשטעלט געווארען, אז דאס איז דער פאר-
פערמאשטער גנב, דער 32-יעריגער אלעקסאנדער
דער יאשעוויטש, וועלכער געפינט זיך איצט אויף
געווענליכע-אורלוף פון דער ראדוויטשער טורמע,
וואו ער האט געזאגט זינען 4 יאהר.
די פאליציי איז דערגאנגען, וואו יאשעוויטש

צירקולאר וועגען 7-שעה'דיגען ארבייטס-טאג

(2) די לאדווער ארבייטס-ארגאניזאציעס הא-
בען געשטען בעקומען א צירקולאר פון ארבייטס-
מיניסטער וועגען ארויסגעבן זיך אין דער פראגע
פון 7-שעה'דיגען ארבייטס-טאג פאר אינטעלעק-
טועלע ארבייטער. די ארבייטס-ארגאניזאציעס בע-
ציהען זיך זעהר גייסטליג צו דעם דאזיגען פאר-
שטעלע.

8 יודישע קירושנער-מייסטער אין האליש

די טעג איז אינטערסאנט פארויף פון ראטמאן
פון לאדווער האנדלעך-קאמערס'ס משה פשיגור.
סקי און אין אונזערע-הייט 15 און וואלדאו קא-
וועציי און ליבערמאן, פארנעמען אין קאליש
קאמאנעס פון קירושנער-מייסטער, אויסגעהאלטען
די עקאמאנעס האבען די היי ווארשאוויטש גרשן,
אלס חיים, סקאוויטשק משה, אלס בייניש, פער-
דושיטשק הענריק, קעמפניסקי זעליג, בלום וועלך,
הערשעוואנג פישער.

פון הונגער

(2) אויף סאנאטאטשקא גאס איז געשטעלט
אין חלשות פון הונגער די ארבייטס-לאזע מארגאר-
טא קלויסקא, פאנאטאטשקא האט איהר אפגעפיהרט
אין שפיטאל.

ערעהטראמעכנישער אנשטאלט
Edward KUMMER
Kódz, ul. Pusta 7, tel. 213-63
אינסטאלאציעס
רעפער-ווערקשטאטען, מאטארעז
עלעקטרישע, נייע און גענוצטע
לאגער פון עלעקטראמעכנישע
מאטארעז

יעדער איינציגער
מעבעל
האט זיך אי-
פערציגט, פאר-
אז פאר-
וואונדער, פערצען, נייט-מאשיןען, נארדעראבען און
צאהלען די העכסטע פרייזען
א. ווייצימאז שטענעוויש 23
טעלעפאן 191-00
ביי מיר איז סטענדיג פערשידען גענוצט
מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפן.

ZAGUBIONO

lornion na złotym łańcuchu.
Uczciwego znalazcę proszę się zwrócić
za wynagrodzeniem telef. 157-59.

Dr. Z. Rakowski

ספעציאליסט פאר אויפ-ווערטער, נאז, האל-
און לונגן-קראנקהייטען
11-טע ליסטאפאד 9
קאנסטאנטינער טעלעפאן 127-81
פערשטערניג פון 12-2 און פון 5-7, נעמט אויך אן
צו קאנסולידאציע ווערשער 17-10 און פון 3-2

"SANATO"

כידורגיש-וועכנעדיג-אנשטאלט
אגראדאווא 10, טעל. 213-57
1-טע און 2-טע סטאס
גינעהארגיש-וועכנעדיג-
אנשטאלט

יר מעד. ש. איינער, ד"ר מעד. י. בוימ, ד"ר מעד.
ריימלער-סוריאנסקא ד"ר מעד. וואוינער
פרייז פון א געפירט
אין 2-טען קלאס צוזאמען מיט פערמאנענט-מיטלען
200 זל.

Dr. J. LUBICZ

כידורגיש-אנשטאלט
פאלודניאווא 9, טעל. 183-17
קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען,
פערקרימגען פון די פלייגעס און גלידער
אייגענע פראצעדורעס פון וועלכע אפגעקערטע
שטענען זיך: וועלכע אויף פלאסטען, קאנסולידאציע
הער און סטם, נאכטענען א. א. ו.
נעהמט אן פון 2.30 ביז 4.30 נאכמיטאג.

א פר עדה ל' כ ענן יום = חנוכה!

מיר ווינשען אונזער געעהרטער קונדשאפט
פרייהייט וויי האב מען

מיר ערווארטען ביזן 29=טען ד. ח. בריה
מיט אויסדרוקען פון פרייד ביים איבער-
געבן די שעהנע ווײַהנאכטס=מתנות "PAW"

PAW

פאבריקה-לאגער
דעטייל-פערקויף

Łódź, Piotrkowska 154

אפריל וואס שעה איז בראוו, טראגט וועט פון מארקע "PAW"

וואס ארבייטן!

די לעצטע צייטן בעווייזן זיך עטערס אויפ'ן מארק סחורות אין פערמאקונען אימפאלענד עהנליכע צו אנדערע, אין טראגן זאגן דיזעלבע נעמען און שטעמפל.

מיט בעדערן מוזן מיר קאנסטאטירן, אז מיט'ן פונען זיך מיט און ארס אינערהאלב קאנקורענץ- מעטאדען האבען זיך געלאזט זאגאר מאכען אָננעוועהענדע לאָדער פאַריקען, ווירקענדיג אַזוי אַרום אַז אַ פּאַרש'ן- שאַרען פון די קאנסומענטן און שטרעבן רייך צו ווערען אַזוי'ן חשבון פון דעם פערסאָנלען מיט וועלכען די פּרייטסטע טאַל-פּאַסטען האָבען קאָן צעהנדליגער יאָהרען בעשעפּט די בעוועבן פון דער "ווידעווער מאַנופאַקצער".

זאָרענדיג אַנווער'ג קינדשאַט פּענען די אַזיגצ פּאַרפּרעסען, פּעסען פאַר צו לֵנען די בענזע אַיפּ- מערקמאַקייט אַזוי קענענשטע מענער אַהאַרטיק מאַרקען, געבענדיג זי ויכאַרטיקט, און די נעקסטע שטח פון די אַמט-אַריגינעלע אַיסאַרבייטונג פון דער "ווידעווער מאַנופאַקטער" און נישט אַ צעפּלעסטע אַימפּאַטע.

„W I M A“
WIDZEWSKA MANUFAKTURA
SPÓŁKA AKCYJNA
w Łodzi.

זיכערע חילת און א רפואה

אזוי א אפעראציע, אן בלום, אזוי א מעסער און
אזוי בלום-פערניפונג פאר קראנקע איין טיילעס פאר
מענער ווייבער און קינדער, פערשרייענע קאליקעס
איין גוף פאר הימערט און פיס

מטראזאז אייר נישטאז הייף
דער הינקעל פראך הערט גרויס
טווי ווי א מנשען-קאס, אדער טווי
ווי א חסעד-קע, און עס פאלט ארויף
אין דעם בוש און דער קראנקער איז
אויף א גרויסער פארה דורך מערדערען
די קראנקע הערט ער פארהאנד און
שטערבליך, מערצול נאכאנעם העל-
פארהאנדען אויסגעשטעכענע גוט דורך
גרויסע פראפעסארן שום פליגט ביי-
הענדלונג און און דעמאלט קראנקער

אדער פארברענגענע בעזונדערע זוכער דעם שטערסטן און בעסטערליכסטען
גידול. אויך פאר חורקעס וועלכע זינען מיט הייז-אויסגעשטעלט און אומאויסגער
ארגומפטע מיט אים אלס-אומגעקערטע וועלכע זינען אויך שוין גענוצט געווארן
געקענט מיט אים העכר, בעזונדען וואסען פאר די נירשטע קראנקע אדער
עפאנטען און 9 ביי 7 טעגס און פון 3 ביז 7 אין שטער

Specialist J. RAPAPORT, Ortoped
von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10,
tel. 221-77, front, parter.

במערכוננו דאס פערזענליכע ערשטע זאגן די קראנקע און אונז
פארגעסן וויאזוי. דיפאטען האבען אויסגעשטעלט פאלינערע אונזערע
פאטענטעס פאר אירע. דער פאראנאמסן פראגראם. ד.ה. פאראנאמסן
פראגראם. דער פראגראם. דער פראגראם. דער פראגראם. דער פראגראם.
ס'וועט זיין אונזערע פראגראם און דער פראגראם פאר אונז.

דאס איז דאס זעלבע

[illegible]

(—) A. GUZE, Łódź, ul. Św. Anny Nr. 26.

קל"ינע פאדאטקעס!!!

וועלען צאהלען פון ניי-יאָהר און קוחרים
וועלכע וועלען פירען האַנדעלס-ביזנעס
אין קיטש פון פיל יאָהר פון אייניגע פירמעס
האַנדעלס-ביזנעס, וועלכע ווערען קאָנטראָלירט און
שטענדיג פון סקאַרפּ אַנזשקעט! און די פיר-
מעס צאהלען פאַר אַס קעס נאָר לויט די ביכער-
ענטוואָרעס דאַרפֿען פאָרשן. וועלכע ווערען פון ניי-
יאָהר אינמיטלעך ביכער זיך ווענדען צו אַס מיר

מיט אכטונג **ג. גרינבוים**
קאנסטאנטיןער 46

מצב על

מעבדעל א' איבערראשונג פאר די אלע
וואס ווילען ס'יפערן מעבדעל.

מיר בעניינען אויף דאנער אלע אים מעכעל פון די בעסטע
 אויסזען, מעטעויראלאג, די פרייזן זענען רעזערווירט מיט 50%
 א גאנצעלעם שלאג-צימער צום פרייז פון 1050 וול.
 שפאנז-צימער 1250
 נאכנימט 850
 ווי אויך איבערדעם העכער-שטאמער, בילדער ווי איבעראל

מקור: 190-26, קומט
הגן איבערצייגט אהרן

אין יארן 5 וז. א חודש מיט אפמאכען א היים; אויף דער פראדונג 6-8
א חודש אין אויסלאנד - 8 וז.
פאר'ן אינגעלט און טערמינן די אנגעסען איז דער פערלעצט גישט פערזענלעכע
די אדמיניסטראציע אין אפען צייטאג און צווייטע.

מבולטות-ידיין					
מפגין סקסט-18 גר.	הריסוק אור ערב יום-21 גר.	אין דער היט-8 סקסטן			
אין סקסט-40 .	60 .	4 .			
נאכ'ן סקסט-12 .	18 .	8 .			
50 פראג סייערע.	100 פליצ סייערע.	מעלדונגען-10 גר.	א ווארט		

Wydawnictwo „Nasze Folklied”, spółdz. z odpowiedz. udziałem: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg.
Caciankami i druk. „Nasze Folklied”. Piotrkowska 21.

Redaktor odpowiedzialny: Ch. Korfus